Ч. 186 (14.729). Львів, середа 25. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.660.
» Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 »
Піврічно . . . . . 30.00 »
Річно . . . . . . 60.00 »
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Америка взиває припинити війну в Китаю.

Американський міністр Гуль вислав формальний заклик до китайського і японського уряду припинити воєнні кроки.

У своїй декларації заявив він на вступі, що два народи повинні вирівнювати істнуючі між ними ріжниці на підставі засад принятих не тільки Злученими Державами, але й більшістю народів. Від початку конфлікту Злучені Держави не переставали накликувати оба уряди до мирного поладнання справи. Американські військові частини в Китаю мали завжди тільки берегти життя і майно американських громадян.

Одначе теперішня ситуація на Тихім Океані незвичайно цікавить американський уряд і виходить куди дальше поза межі оборони інтересів його громадян.

ДЕКЛЯРАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО АМБАСАДОРА У ВАШИНГТОНІ.

Китайський амбасадор проголосив крізь радіо декларацію, що її зложив американському урядові маршал Чан-Кай-Шек. У тій декларації висловлює маршал свій жаль над трагічною ситуацією, яка витворилася по воєнних акціях у Шангаю і, яка потягнула за собою смерть багатьох чужинців. Цю ситуацію можна було виминути, якщо великодержави булиб ужили конечних засобів, щоб перешкодити японцям у користуванні міжнародньою концесією, як воєнною базою.

Ліквідація китайсько-японського конфлікту

ПРИ ПОМОЧІ НАСТУПУ ЯПОНСЬКОЇ АРМІЇ В ШАНГАЮ.

Японський міністр війни Сугіяма заявив у понеділок на засіданні урядової партії, що довготривалости японсько-китайського конфлікту не можна точно означити. Одначе японський уряд рішений зробити все, що буде в його силі

і, щоб якнайшвидше закінчити конфлікт, японські частини перестануть чекати на ініціятиву противника, але самі перейдуть до активних військових діянь, щоб переконати китайські війська про безнадійність їх опору.

ШАНГАЙСЬКІ БОЇ ПЕРЕНЕСУТЬСЯ В ОКОЛИЦЮ МІСТА.

Японські політичні кола і преса приписують велике значіння успішному причаленню японських військ у гирлі Янтсе. Загально здогадуються, що точка тягару шангайських боїв пересунеться тепер з міста в найближчі околиці.

ЯПОНЦІ ЗДОБУЛИ ПРОСМИК НАНКАВ.

Агенція Домеї повідомляє, що японські війська заняли просмик Нанкав. Цей просмик є незвичайно важною стратегічною точкою недалеко великого муру на північ від Пекіну, на залізничій лінії Пекін—Суіюан.

12 японських літаків бомбардувало у вівторок рано залізничу лінію в Чапеї.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ НАСТУП ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬК.

Японська армія поступила у напрямі Манджукуо, завдавши китайським військам важкі втрати. По здобутті Калгану і лінії Великого Муру наступ японських частин сильно скріпився в околицях Нанкав. Квантунська армія далі загрожує китайським частинам, які відступили. Недалеко Менту-Кію 25 км. на захід від Пекіну ведуть японці бої з нерегулярними частинами китайців. Перевага японців на всіх фронтах величезна. В околицях Ліян-Сіян, де китайські частини перейшли по артилерійській підготові до наступу, бої тривають далі.

Успішний наступ національних військ

У ПІВНІЧНІЙ ЕСПАНІЇ.

Комунікат головної нац. кватири подає зі Саляманки: На фронті Сантандеру заняли наварські бригади місц. Ляс Фрагуас на шляху з Валенсії до Сантандеру.

У вечірних годинах здобули повстанці на схід від дороги Бургос—Сантандер місцевості: **Альто дель Кампо, Ель Сото, Кохіно, Монте Пандо, Монте Каваляр, Піко Мігуельон і 10 менших місцевостей.** Наварські бригади заняли важні комунікаційні пункти **Льос Коралес і Льос Вілярас.** Скорість наступу нац. частин не дала змоги червоним висадити мости і знищити дороги. На біскайськім фронті здобули нац. війська на полудневий захід від Вальмасадес місцевості: **Кадахуа, Лезана, Віллясуко, Сопеляню і Віванко.** Червоні заатакували були в понеділок вечором нац. частини, одначе їх наступ відкинули з важкими втратами.

На фронті Леону, Мадриду і полудневих армій не трапилося нічого надзвичайного. В неділю й понеділок зістрілили повстанці 10 червоних літаків.

НОВА РЕЦЕПТА ДЛЯ ВОЛИНІ.

Львів, 24. серпня 1937.

На сторінках галицько-української преси зовсім нерідкою появою є статі про Волинь, здебільша у формі дописів тамошніх діячів. Відома політика центрального уряду і його довголітнього інспіратора й виконавця, залізного волинського воєводи Генрика Юзефського, адміністраційними засобами [illegible] Бажанням польської сторони дотично Волині було створити окремий регіональний тип з нашого волиняка, якому дозволялося у себе дома говорити по українськи, але який у душі і назовні мав бути не тільки стовідсотковим польським державником, але й авангардою польської експанзії на Схід. Про інші північно-українські землі — Холмщину і Полісся — не говорилося навіть як про регіони, бо вони вже після першого [illegible]

В суті речи ціла дотеперішня національна політика Польщі щодо меншин — це спроби, які не завжди вдаються й остаточно таки не вдадуться. Слідні вже і сьогодні невдачі цієї урядової політики ні трохи не зражують її керманичів і виконавців. Ударивши чолом об твердий мур дійсности, не вирікаються вони ніяк своїх замислів, мабуть у переконанні, що з часом таки дійсність змінять і вони таки наломлять ціле тамошнє життя на свій лад та у свою виключну користь.

Попри воєводу Генрика Юзефського колишнього віцеміністра внутрішніх справ в уряді Української Народньої Республики, як головного промотора теперішнього волинського курсу, другою найбільше маркантною особою цього курсу є бувший видавець і редактор української популярної газетки на Поділлі ,в роках 1906—1910 „Світова Зірниця" і пізніший редактор „Дзєнніка Кійовскєго" — сенатор Йоахим Волошиновський. Він то в 1927. обняв у Луцьку редакцію „Пшеглонду Волиньского", а останніми часами започаткував і перевів своєрідну кооперативну політику на Волині, що скінчилася ліквідацією української волинської кооперації як самостійного чинника. Та політика у великій мірі причинилася до того, що наше національне життя навіть у господарській ділянці є наскрізь анемічне з хвилиною, як опинилося фактично під польським проводом.

Вже й не говорити про кволість українського волинського життя у всіх інших ділянках. Вони теж не мають таких організаційних форм, які дозволялиб їм на свобідний і повний розвій. Про це у нас нераз писалося, це річи біль-

український нарід теж добре знає, що нова хвиля кольонізації українських земель прийшла за часів теперішнього міністра хліборобства Понятовського, який був визначним провідником б. польської селянської партії „Визволеня" і донині залишився вірний своїм радикальним поглядам.

Тому, зрозуміла річ, українське селянство — поза несвідомими і темними одиницями — не приєдналося до відомої акції польських людовців у Галичині. Його не заманять теж туди ні транспаренти з написами: „Нехай живе Україна!", що їх несли між іншим людовці в Яворові, ні спів українського національного гимну. Українське населення інстиктовно відчуло, що за плечима людовців скривається рука комуністичного агітатора, який такою інсценізацією хоче притягнути українських селян до „спільного хлопського фронту". Як на цьому „спільному фронті за землю" вийшло українське селянство на Сов. Україні, про це знає вже у нас навіть мала дитина.

Одначе навіть найбільше несвідомим одиницям зпоміж українських сільських нуждарів, які тут і там вагалися, чи не приступити їм до спільної акції з людовцями, отворили очі летючки погромницького змісту, що їх масово розкинули в кількох повітах у Східній Галичині і на наших західних окраїнах. Кожний українець умить зорієнтувався, що означають і яку ціль мають летючки „Комітету Порозуміння Польських Організацій". І кожному стало ясно, що яканебудь інгеренція українського селянства в цій внутрішньо-польській боротьбі за владу моглаб дати легко нагоду ввесь гнів обох сторін спрямувати у бік українців.

Ось так неперебірчива демагогія людовців і погромницькі летючки „Комітету Порозуміння Польських Організацій" зайвий раз переконали українське селянство і взагалі ціле українське громадянство, що кращу долю здобудемо лише обєднані кріпко й суцільно у своїх національних організаціях і під рідним національним прапором.

У. П. Р. на конференції у львівського воєводи.

Представники У. П. Р. у складі заст. голови В. Целевича і секретаря Дм. Великановича явилися в середу 25. серпня ц. р. у львівського воєводи п. Білика й обговорили цілу низку справ у звязку з останніми подіями в краю (акція людовців) та зложили рішучий протест проти антиукраїнської відозви Порозумівавчого Секретаріяту Польських Суспільних Організацій.

Львівський воєвода заявив у справі відозви, що акція Порозумівавчого Секретаріяту є акцією суспільною, а не акцією уряду, чи пак адміністрації на нижчих щаблях.

—o—

Не розбурхуйте пристрастей!

З приводу наступу на дитячі садки Р. Ш.

Перед світовою війною дуже малу увагу звертали у нас на дошкільне виховання. Наші шкільно-виховні установи передовсім основували і вели бурси для середньошкільної молоді і щойно від шкільного року 1907-8 розвинулась у нас велика акція за приватними гімназіями з українською мовою навчання та українськими гімназійними курсами, а тут і там також за приватними дівочими учительськими семинаріями. Фаховим шкільництвом наше громадянство мало тоді цікавилося і в довоєнному періоді основано тільки дві фахові школи нижчого типу під фірмою „Просвіти" — торговельну школу у Львові і сільсько-господарську в Милованні. Дуже мало зроблено у тому часі теж і для організації народнього шкільництва, може через те, що у більшости східно-галицьких громад і так були українські вселюдні школи й поважне число українського учительства. Організацією найбільше популярного середнього шкільництва гімназійного типу займалася тоді окрема установа „Краєвий Шкільний Союз", якого працю згодом перебрало „Українське Педагогічне Товариство", нинішня „Рідна Школа".

Сьогодні наше приватне шкільництво з незначними винятками зосереджене в руках нашої начальної шкільно-виховної установи „Рідна Школа", що перебрала на себе теж і дошкільне виховання та справу бурс. Велика розбудова цього Товариства у повоєнних часах, що йшла в роках великої матеріяльної скрути, розбудова, що своїм розгоном перевищила навіть інші наші установи у Східній Галичині, які працюють теж у виховній ділянці, не могла очевидно поминути зовсім донедавна занедбаної ділянки дошкільного виховання. Це стало просто пекучою національною потребою, особливо з хвилиною, коли мовним шкільним законом із 31. липня 1924 р. спольонізовано майже в цілости східно-галицьке вселюдне шкільництво. Боротьба за рідне вселюдне шкільництво при помочі переведеного шкільного плебісциту спопуляризувала у масах „Рідну Школу" до тої міри, що на 1. вересня 1936 р. мала вона в краю 1.977 кружків і згуртувала у своїх рядах 91.416 звичайних членів.

Поминаю тут ріжнородну діяльність цієї заслуженої установи, а займуся тільки ще раз її дошкільною працею, що проявлялася в основуванні та веденні дитячих садків. Таких садків у минулому році під фірмою Р. Ш. було 655, де виховувалося 25.482 дітей. Найбільше було їх у львівському воєвідстві — 334; у станиславівському — 174; у тернопільському — 147. Розмірно невелике число дитячих садків Р. Ш. в тернопільському воєвідстві, яке виявляло і виявляє досі найбільшу національну українську свідомість та активність, слід пояснити тим, що саме на терені цього воєвідства протиукраїнський наступ був завжди найсильніший і найбезоглядніший. У тернопільському повіті, де одинацять літ був повітовим старостою теперішній виконуючий обовязки воєводи віцевоєвода п. Томаш Маліцький, довгі літа не можна було дістати дозволу на ведення хочби одного дитячого садка — при всіх заходах з нашого боку. Слід додати, що були й такі виняткові старости, що зі свого боку не робили більших перепон в основуванні дитячих садків. Це є ілюстрацією східно-галицьких адміністраційних відносин, де кожний повіт, чи кожний староста може вести та й веде свою власну національну політику.

Та наші рідно-шкільні діячі таки не зражувалися неприхильною поставою місцевої політичної державної адміністрації до справи дитячих садків Р. Ш., для якої створено зовсім протизаконно своєрідний „нумерус клявзус". До конкуренції з дитячими садками Р. Ш. покликано „комісьні" — як подекуди називають їх наші селяни — „саможондове дзєценце огрудкі", утримувані коштом повітових виділів, волостей або громад, очевидно з польською мовою і польською провідницею. У деяких громадах прибручанських повітів замісць „саможондових" — часом під фірмою „Товажиства Школи Людовей" — є другий рід „комісьних" „огрудків", що їх основує КОП (Корпус Охрони Пограніча). Метою польських „комісьних" садків є охота запанувати над душами наших найменших дітей у віці від 3 до 7 літ і не дати їх під вплив української рідношкільної установи.

Тижнями, а то й місяцями йшли нераз торги наших рідношкільних діячів у краю з місцевими старостами, зразу загально про число дитячих садків Р. Ш. в повіті, дальше про поодинокі громади, де ті садки моглиб вести свою працю, врешті про особи провідниць, щодо яких політично-адміністраційна влада мала деякі свої застереження „благонадьожности". Зправді були це бідні, Богу духа винні дівчата, з політично чи поліційно незамазаним обличчам, що з посвяти йшли у сільську глушу для чисто культурної праці. Якщо вже перейдено усі ті перепони, то ще треба було зложити оплату за комісійні оглядини, на які часто-густо доводилося довго ждати. Нарешті садок таки відкритий, але віддано його під безнастанну опіку війта, солтиса, а передовсім поліційної станиці. Всі вони стежать і за садком і за молодою провідницею і розуміється — за тими громадянами, що допомагають садкові, вважаючи їх мало не державними злочинцями.

Сміх людям сказати, а таки садки, як одна із звичайних виховних потреб, стали у східно-галицькому селі зачіпною точкою теперішніх дуже невідрадних польсько-українських взаємин. На садках і на тих найменших, що з них користають, можна нині досліджувати приплив і відплив, насилення і потахування пануючих протиукраїнських настроїв серед сучасного східно-галицького польського громадянства, яке врештою супроти нас ніколи не мало сентиментів.

Так воно і сьогодні. Були ми свідками наступу на наші освітні, господарські і тіловиховні установи. На рідношкільні теж. Саме на них іде він тепер у ріжних формах. Маємо нову наглядну лекцію польсько-української дійсности, що не оминула і дитячих садків. Що днини приходять звістки з ріжних кінців краю та з ріжних повітів — від Сокаля по Карпати — від горішнього Дністра і Сяну по східні окраїни Поділля про розвязування дитячих садків, що в деяких околицях, нпр. у Сокальщині, прибрали навіть масовий характер. Кругова відповідальність відбивається у першій мірі на тій слабенькій клітині, що зправила сама себе не всилі боронити. І вона паде тут неповинною жертвою.

Атмосфера у східно-галицькому селі часто ненормальна. Вигуки польської кур'єркової і брукової преси, а майже тільки таку вичитує польське східно-галицьке громадянство, — виступи пп. Ромерів і Грабських на польських зібраннях, а пп. Жиборських, Відацьких і Екертів у соймі підсичують запальність цієї атмосфери. Вводять вони стільки нових запальних газів, що підготовляють щораз то нові вибухи. А експеримент з наступом на дитячі садки „Рідної Школи" може бути новою іскрою. А чейже не треба тепер іскор, що спричиняють вибухи, ні нам ні полякам.

Д-р Степан Барон.

Початок кінця Кагановича.

МОСКВА, АТЕ. Центральний Вик. Комітет рішив відділити з комісаріяту важкого промислу відділ машин і ґуми, приділюючи його до новоствореного комісаріяту промислу механізації і металюргії. Новий комісаріят обняв Валерій Межлаук. Дотеперішнього комісаря комунікацій Кагановича іменували комісарем важкого промислу. Ресорт Кагановича обняв на доручення ЦК-у Бажулін.

Номінація Кагановича на становище комісаря важкого промислу викликала в Москві сензацію. Добачують у тому сумерк карієри найбільше впливового з братів Кагановичів, які займають у СССР високі державні становища. Підкреслюють, що новий уряд, що його обняв Каганович не має майже ніякого значіння. Перенесення Кагановича ще й тому несподіване, що недавно ціла совітська преса виписувала правдиві дитирамби на честь Кагановича, з нагоди закінчення першого господарського півріччя, ставлячи Кагановича за приклад іншим народнім комісарям.

„Жахлива невдача польської державної ідеї...“

Редакція „Бюлетину Польсько-Українського“ запрошує своїх читачів, симпатиків і ворогів ідеї польсько-українського зближення, щоб на сторінках „Бюлетину П.-У.“ відповіли на питання: **„Куди змагаємо у польсько-українських взаєминах?“** „Чи в перспективі розвитку цих взаємин (від 1916. р.) і навіть за австрійських часів враз з історичною суцільністю польсько-українських (в оригіналі: руских) подій стоїть перед нами тінь нової Хмельниччини, чи теж може повільна ліквідація української справи в Польщі під впливом того, що наївний реалізм псевдо-національної політики назвав би політикою асиміляції і польонізації?“ Чи може в польсько-українських взаєминах витворюється стан природного узгіднення польських та українських інтересів на окраїнах, чи теж можливі прояви цього узгіднення є лише вислідом більшої політичної еластичности українських політиків, які ні трохи не поменшились ні на силі, ні на своїх дотеперішніх тенденціях?“ „Вкінці, які є найбільше характеристичні прояви теперішньої польсько-української дійсности на окраїнах?“

На згадані питання помістив „Бюлетин П.-У.“ з 22. ц. м. (ч. 30) довгу і вельми цікаву статтю ред. В. Бончковського п. н. **„Ідемо до нової Хмельниччини“**. На початку автор стверджує, що з українською політикою в Польщі дуже зле: з цим згоджуються всі. З українською справою так зле, як з жидівською проблемою, з політикою супроти молоді, зі справою моторизації (пять разів менше самоходів ніж у Чехах і т. д.), з рільною реформою і т. п. Можна теж сказати, що з українською справою не є так добре, як з проблемою оборони ні так добре, як у ділянці закордонної політики з великими розмахами і ходами. Чогож тут довго розводитися? Чейже це були ділянки, що ними займався безпосередньо Й. Пілсудський. Решта — це проблеми, що попали до рук мірнот, вихованців духа займанців, московських і „галицьких“ креатур, людців зі школи гакати, тих, які зменшують Польщу.

Здавалося, що по травні 1926. р. положення змінилося на краще. Тадей Голувко, який стояв близько Бельведеру, виявляв у тому часі велику ініціятиву, мав, здається, спеціяльну згоду від самого Й. Пілсудського займатися цими справами. Але саме в моменті, коли польська потравнева політика супроти українського населення в Польщі почала прибирати реальні форми, тодішня німецько-совітська агентура в Польщі засудила на загладу Т. Голувка. В першім моменті ця смерть заактивізувала українську проблему. Т. Голувко став символом зближення двох народів. Але соломяний вогонь швидко погас. Цілий ряд маленьких людців, з огляду на карієру, перестав признаватися до ідейної спільноти з Т. Голувком. Забутий став нині тим, що кличе за помсту до неба, аргументом, що в нинішній Польщі можна розстрілювати не лише одиниці, але разом з людьми ідеї, які вони репрезентують. В остаточному білянсі мусимо ствердити, що стріл до Т. Голувка **був цільним стрілом не лише фізично, але і політично;** розстріляна разом з Т. Голувком ідея польсько-українського зближення почала переходити низку етапів, здогадно „нормалізаційних“, в дійсности були це звичайні періоди впихання недуги вглиб, що скінчилися на нинішній „націоналістично-народовій“ тромтадрації, що живиться ненавистю до українців (і типово-жидівсько-неврастенічним антисемітизмом). Ідея польсько-української співпраці звужується до публіцистичних рямок кількох часописів без реального впливу. Мимохіть виринає питання, чи фізична ліквідація тих часописів взагалі не зліквідує зовсім проблеми польсько-українського зближення в Польщі і чи не позбавить нас уської гальми у тому розгоні, з яким скочуємося до пристані під назвою Хмельниччини. Булоб це навіть з деякого огляду добре, бо польська збройна сила є на висоті свого завдання.

Смерть Т. Голувка стала перемогою агентури, що має в польсько-українських взаєминах свою довгу історію. Автор запевняє, що від початків польської незалежности українська справа (таксамо як і жидівська) знайшлася в руках масонів. Масонська льожа „Єднання“ опікувалась українською справою у трагічний спосіб для польсько-українського зближення. Саме ця льожа враз зі своїми філіями та осередками вела політику кліки у своїй протекційности, висуваючи наперед майже саботажистів української справи в Польщі. Бож льожа та її люди станули на наднаціональному становищі, при якому одні повели політику польонізації (раціоналізм XIX. в.), зовсім утопійну в добі націоналістичних рухів XX. в., другі переживали внутрішній духовий розклад, що доводить контрагентів до ролі безвартісних політично агентів. Цей стан між рішальними чинниками поглиблював стан між опозицією, що в боротьбі з масонською організацією зовсім була пережерта в тому часі масонським духом. І таксамо станула на становищі польонізації, таксамо висувала матеріялістичний погляд на польський стан посідання на окраїнах, таксамо була далека творити польський стан, незалежний ні від російського, ні від пруського гакатизму, залежна від польської історичної державної ідеї, від „руської політики“ Казимира чи Ягайлонів, Володислава IV., чи Оссолінського, епископа Верещинського, чи каштеляна Беневського від Гадяцької унії, вже не кажучи про київський похід Й. Пілсудського може мало актуальний. Чи можна дивуватися, що в такій дійсности переможною течією на окраїнах стала ОУН, комунізм, націонал-комунізм, соціяльна тяга до Сходу, що чесні люди якось дивно поховалися в тінь, — що їх били раз-у-раз: за цивільну відвагу, за... будову українського автокефалізму і за духове відмежовування окраїн від Росії, майже за правильну боротьбу з могутністю і чаром велитенської Росії на окраїнах. Зате до послуг зголошувався „падлец“, б. совітський комісар, зголошувався скритий росіянин і т. д. Таких типів, які творять щоденну дійсність „польської“ окраїнної політики маємо... сотні. Таких комуністично-совітських агентів, які радують око польонізатора, коли хто виповнює віроісповідну рубрику замість „православний“ — „римський католик“, маємо десятки: у... „Стшелецькім Зайонзку“ на окраїнах, в урядах і радах збірних громад, в повітових радах, навіть на дещо вищих урядах. Маємо величаву, веселу, якби вона не була така сумна, картину, з якої всі вдоволені і всі сміються — і большевики і польонізатори, при чому право бути вдоволеними мають виключно лише репрезентанти старої і могутньої, діявольсько виробленої і макіявелістичної державної російської ідеї.

Таким чином українська справа в Польщі зведена до проблеми... безпеки, до справи особистих даних, політику почав вести референт, який наставляв вуха виключно на те — хто, де і з ким, про що і навіщо, якого не цікавив і не цікавить політичний, геополітичний, історичний бік проблеми, який знудженим оком і вухом слухає (робить ласку), коли йому дещо оповідати про окраїнні джерела упадку Польщі, якби доля цієї Польщі взагалі його не цікавила. Таким чином українська проблема у Польщі зведена до абсурду, до справи польського **матеріяльного** стану посідання, що має бути джерелом польської політично-культурної тривкости на окраїнах, всупереч історії, що найвиразніше „вчить“, що сильний розвиток польського **матеріяльного** стану посідання сходився завжди з політичною

Д-Р МИКОЛА БАЖАЛУК.

З Низького Бескиду.

Поправді сказати, в Дуклі нема що такого оглядати. От собі маленьке містечко, трохи більше, як дві тисячі населення. Але містечко доволі чисте, хоч тут старозавітних мабуть більше, як інших. Є тут два гарні костели і палата гр. Тарновської з прегарним парком. Які там величаві липи! — Ім рішуче більше як двісті років... Які там оранжерії з пальмами! — Під стінами оранжерій знадвору виноград та брескви... Три рибні стави, зарослі альгами та покриті ряскою. Альги рибам ніякої шкоди не роблять, — навпаки приносять хосен, бо при асиміляції двоокису вугля видають кисень, потрібний рибам до віддихання, але ряска шкідна, бо не допускає повітря до води. Одначе робітник, що саме чистить став, не робить між альгами та ряскою ріжниці і витягає альги та ряску граблями і кидає на беріг.

Ідемо з п. м-р Б. до Барвінка шляхом понад річку Ясельку. Яселка річка невеличка, в її долині земля найурожайніша, бо росте тут навіть, хоч дуже рідко, яра пшеничка, ще нині (15. серпня!) не вижата. І дуклянські гори низенькі, бо збудовані з мягких лупаків, які скоро шипить вода. Збіччя дуклянських гір зорані і засаджені „бандурками“ (картоплями) і засіяні вівсиком, що аж тепер пристигає, — або покриті лісами, де росте передусім ялиця, між нею смерека, сосна, бук і явір. Найвища гора тут коло Дуклі це Цергова (718 м.), покрита особливо від заходу і півночі лісами.

Цією цісарською дорогою, дуклянським міжгірним проходом, ішла тому 23 роки ціла російська армія „на Вену“ і незабаром — проріджена — назад верталася.

Жартуємо собі із товаришем подорожі: „Ой, коби то ми мали тільки соток або нехай десяток золотих кільки перейшло сюди російських та інших вояків, то ми зараз купилиб собі до спілки цілий маєток гр. Тарновської з тим величавим парком... То-то тішився би симпатичний „Курієрок“!

Ось і доріжка до пущі св. Івана з Дуклі. Зразу хотіли ми піти поклонитися цьому святому, але тепер мусимо відложити цей наш побожний намір на пізніше, бо інакше не вспіємо зайти до Барвінка і назад вернутись. Я кланявся колись що-неділі цілий рік мощам св. Івана Сучавського, мушу ще поклонитись хоч раз св. Іванові з Дуклі. Святі Угодники Божі, св. Іване Дуклянський, моліться до Господа Бога, щоб уже раз запанувало братолюбіє між людьми на землі!...

Минаємо село Липовицю. Сонічко таки добре припікає, ми сильно пріємо і двигаємо незнати-нащо загортки, а я ще й парасолю... Врешті доходимо до Терстяної. Тут уже правдива Лемківщина. Ось і „русский кооператив“, ось і школа, онде унійська церква над річкою між деревами, а ближче шляху православна, яку тут називають з російська часовнею (каплиця). Питаємо, чи там, у часовні, є тепер богослуження. — „Ніт, кажуть, днесь богослуженіе в Тильові“. — Ідемо далі, йдемо може годину, може більше, і приходимо до славної Тилявни. (Гл. книжечку: Антін Кругельський „Тилявська схизма на Лемківщині. Її історія й теперішній стан“. Львів, 1933. Бібліотека УКО). Тут майже всі православні таксамо, як у Терстяній. Зараз при шляху на горбочку гарна нова православна церковця. Чи тут уже відправляють? — „Ніт, кажуть, Божа служба, в кооперативі“. — Ось і „русский кооператив“, одноповерховий будинок, на долині крамниця, склеп і хата для священника, а на поверсі „часовня“. Входимо до неї. Священник саме читає акафист до Пречистої. Каплиця дуже бідна. Людей у ній небагато. З десять старших чоловіків, більше жінок і дівчат, щось дві старші бабуні. Чоловіки одні стоять, другі сидять на лавах іззаду і з правого боку, жінки і дівчата з лівого, а ще більше жінок стоїть на сходах, які ведуть нагору. Священник старенький, низького росту, сивий, з вистріпаною бородою у довжезному фелоні, що сягає аж до землі. Співає акафист до Пречистої з російською вимовою і кінчить кожний „ікос“ рефреном: **„Радуйся, Невеста неневестная“**, а дяк і люди відповідають: „Радуйся, Невісто неневістная!“ По акафисті прочитав евангелію, опісля молився за богатьох православних патріярхів, архиепископів і епископів і за „славний православний русский народ“, а по Службі Божій дорікав своїм парохіянам за те, що сиділи в часі акафисту — чистою московською мовою тут, у Низькому Бескиді над річкою Ясelкою так, наче десь над Окою чи іншою Камою...

Гарне племя наші лемки. Ті вищі ростом то чорні, так чоловіки, як і жінки, а ті нижчі — білі. Між дівчатами та молодцями таки багацько навіть ясних білявок. Чоловіки вбрані по міськи, а жінки та дівчата у крамських спідницях і камізольках, синіх і червоних. Вишиваних сорочок так, як у нас на сході, тут ніде не видко.

У Тиляві впадає до Ясельки річка Мшана, над якою лежить село тої самої назви. На тилявській кооперативі є афіші, де читаємо

слабістю Польщі на окраїнах (часи перед Хмельницьким), що сильний польський матеріяльний стан посідання ніколи не був опорою для польських оборонних чи офензивних плянів на Сході (чи то в добі упадку Польщі, коли то матеріяльний стан посідання був радше провідником російських впливів, чи в добі київського походу, коли то був джерелом перемог, але...совітських), всупереч немарксівській тезі, що **матеріяльний** стан посідання є висл ідом духового, культурного і політичного стану посідання, не навпаки, всупереч засаді, що душа зумовлює посідання тіла.

Можна би на тему, що в польсько-українських взаєминах зле, писати і писати. **Можна би виказати істнування самогубного первня в польській окраїнній політиці**, що в такий чи інший спосіб дезавувала всіх представників польсько-українського зближення і з одного і з другого боку.

Теперішне положення на окраїнах розвивається в таких напрямах: 1) українські маси підлягають рішучій радикалізації; 2) зростає безбожництво, зменшується ходження до сповіди між греко-католиками, соціяльно-бунтарське сектярство між православними; 3) зростає протипольський націоналізм; 4) згадана вже деградація політичних, польсько-українських взаємин майже виключно до справи стану посідання одної і другої сторони.

Що це нам пригадує і що це нам доказує? Доказує обниження суспільної культури окраїн, що деградуючись політично і суспільно, автоматично і природним ходом стають ближчими свого всерусього і східного правзору, є лекше доступні на східні впливи, відсувають західно-европейську межу польської культури на етнографічно-історичну лінію, пересувають духову межу Росії на лінії Бугу, Сяну, навіть на західні межі лемків, Підляшша і Холмщини. Це пригадує нам добу перед Б. Хмельницьким, коли то толішній українізм, деградований помилками окраїнної політики Польщі, відорвався від Заходу, від державної польської культури, зате почав шукати опіки на Сході, а Схід негайно зголосився з тією опікою і внаслідку довів поляків до перших страшних невдач, по яких авторитет Польщі, великої Польщі Ягайлонів, уже ніколи — аж до повного упадку — не відродився. Вкінці автор ствержує, що „зближаємося до нової сучасної Хмельниччини, чи пак страшної невдачі нашої (читай: польської — прим. Ред.) державної ідеї на окраїнах".

Оживлена акція комуністів у Франції.

ПАРИЖ, ПАТ, „Ле Жур" помістив революційну статтю відомого публіциста і політичного діяча Жака Барду на тему акції Комінтерну у Франції.

„Профінтерн" у Москві (централя комуністичних професійних союзів) рішенням з дня 5. грудня мин. року віддав европейське бюро „Профінтерну" ,що має централю в Парижі, під контролю спеціяльного комітету, що складається з 5 членів. У склад цього комітету, що має диктаторську владу, входять виключно тільки чужинці. Щоб охоронити бюра цієї установи перед поліційними ревізіями, приміщено їх у домі, що належить до французьких робітничих союзів. Коло цієї установи гуртуються теж інші організації, що є під впливами третього інтернаціоналу, а саме: організації комуністичної молоді, комітету безробітних і організації чужинців.

Европейські бюра Комінтерну є теж у Парижі. Згідно з рішенням на тайній конференції третього інтернаціоналу в Амстердамі (16.—18. травня ц. р.) комуністи перевели цілий ряд змін у організації комуністичних комірок і ввели нове числення комірок у промислі, адміністрації й війську.

Далі Барду пише, що комуністи рішили скликати до Парижа конґрес делеґатів третього інтернаціоналу з Німеччини, Анґлії, Бельґії, Еспанії, Франції, Швайцарії і Портуґалії. Цей конґрес відбудеться в найближчих днях. На цей конґрес приїде між ін. секретар комуністичної партії в Еспанії Хозе Діяз. Провід конґресу буде спочивати в руках генерального секретаря Комінтерну Димітрова.

Барду звертає увагу, що приїзд Димітрова до Парижа не повинен викликати ніякого здивування, бо Димітров вже не раз інґерував у внутрішні справи Франції заявляючи нпр. 1. травня ц. р. під адресою французького сенату, що совітський і третій інтернаціонал не моглиб толерувати у Франції коаліційного уряду з міщанської і соціялістичної партії, ворожого комуністичній партії „людового фронту". Предметом нарад теперішнього конґресу має має бути „перехід до вирішної акції у Франції". Комуністи хочуть почати оживлену діяльність у справі саботування фінансової програми міністра Боннета, викликання ферменту серед робітників, щоб зміцнити свої впливи серед професійних союзів і робітничих партій.

В ділянці закордонної політики комуністична акція буде поборювати політику мін. Дельбоса і буде пропаґувати конечність інтервенції Франції у користь Валенсії. Внутрі Франції будуть комуністи старатися створити новий французький уряд при співучасти комуністів.

—o—

Комуністи підпалюють французькі ліси.

Серед мешканців департаменту Жиронди величезне враження викликало арештування під закидом підпалу лісів 17-літнього комуніста Андре Бо. Палія викрив один лікар, який переїзджаючи крізь ліс, запримітив дим. По довгій погоні вдалося жандармам зловити палія. Як подає „Ля Ліберте", де працював недавно Бо в однім із ґаражів, догадуються, що свій підпал виконав він під впливом кампанії, яку проти власників довколичних лісів повели були комуністи.

Збомбардували новий анґлійський корабель.

ЛЬОНДОН, ПАТ, Велике враження викликала в Льондоні вістка про новий повітряний налет на анґлійський корабель на Середземному Морі. Корабель „Немі-Юлія" вислав минулого понеділка сиґнали, що на повному морі напали на нього два літаки. Вони мали числа 528 і 529 та були означені білими хрестами на тлі чорного поля. Корабель їхав зі Суса в Тунісі до Барсельони. Налет був менше-більше в половині шляху між Марсилією і катальонськими берегами. Це другий випадок, що невідомі літаки напали на анґлійський торговельний корабель на Середземному Морі.

Третя британська фльотиля контрторпедовців на Мальті, що мала відплисти на Далекий Схід, дістала приказ залишитися на Середземному Морі.

(дослівно): „Саля читальни им. М. Качковскаго в с. Мшана. Тілько 1 виступ Русскаго театру при участи і під головною режисерією артиста О. Д. Чарскаго в 27-28 серпня с/р.

1) Лекція реферат: Жизнь, творчество и значеніе для рус. народа великаго русскаго поэта А. С. Пушкина.

2) Несподіванки. Представленіе в 4 одслонах. Вечер настрою і сміху".

Москвофільський жарґон ще не вмер!

Ідемо далі до нашого Барвінка під самою чехословацькою границею. Барвінок уже свідоме українське село. Зиндранова також, межує з Барвінком від північного сходу. Вже в Тиляві бачимо при дорозі ті чатинні дерева, які нас аж сюди затягнули. Іде нам про особливу породу модрини, що росте тільки на території західної Польщі, особливо у Святохрестних горах у Келеччині, де утворили Народній парк ім. Жеромського з тією рідкою модриною, що зоветься в ботаниці Larix polonica. Тому з десять років лісовий інжинір, п. Косінна з Сянока, в часі своїх фахових праць у цих лісах відкрив ту рідку польську модрину тут, у Барвінку, та це його заслуга, що тут, у Барвінку, повстав заповідник „Модрина". До цього то заповідника ми оба з п. м-ром Б. умисне вибрались. До самого заповідника завів нас чемний барвінський земляк, п. Ілько Мадзей, що має там під лісом своє поле. На його полі росте також та рідка „модринь".

Заповідник Модрина в Барвінку не конче великий, всього шість гектарів. Це властиво ялowий лісок, де ростуть передусім ялиці, стрункі, до сорок метрів високі, а між ялицями тут і там модрина така сама завишки. „Модрині" це дуже гарні дерева, пні їх при самій землі якось непропорціонально грубі, вище стрункі і лагідно вигнені наче шабля, з червонавою корою, полупаною на широкі плати...

Перейшли ми заповідник уздовж і впоперек, але довше, як годину, не могли ним любуватись, бо з південно-західної сторони зпоза чесько-словацького боку зачали нам погрожувати громи. Жалували ми дуже, що не могли нічого відфотографувати. Бо годі було навіть брати сюди, до прикордонної смуги — апарат зі собою.

А тут громи щораз голосніші і хмари підсуваються зпоза чеської границі щораз вище. Ідемо скоро полями навпрямці до цісарської дороги. Хмари з буросивих стають щораз темніші, врешті синіють, і чорніють. Ледви ми дійшли до шляху, аж тут і зачав дощ накрапати. І зараз мені пригадалась пісня „Ой наступала та чорная хмара, став дощ накрапати" і нагадався покійний товариш Юліян Опофер... Як чудово він цю пісню співав!...

Тепер ми поклонились низенько своїм загорткам, які нам досі так заваджали, а й ще і своїй парасолі Ледви ми дійшли до Тиляви, як тут дощ таки зачав добре ллити. Ми мусіли тікати перед дощем до першої-ліпшої хати. Блискало і греміло ввесь час. Лише ми сіли, а тут як не лусне грім десь таки близько. Ще один, ще один, грім за громом. Господиня хати глянула у вікно і в крик: „Божéньку, ой Божéньку! Гóрит, ой, гóрит! Божéньку, ой, Божéньку!"... Ми до вікна, а там недалеко зпоза дерев гатять угору клуби червоного диму. За хвилину появились вже вогненні язики. Це „пéрун стрілив" у хату Семáна Шаґли...

Але годі хіба описувати і бурю і пожежу. Сиділи ми в лемківській хаті добру годину. За ту годину чули ми від господині — молодої та гарної жінки — багато сумних річей, як то її чоловік — тому одинацять років — лишив тут із дитиною та поїхав до Арґентини і там собі найшов другу, а вона тут гірко біду є і всілякі лихі люди її кривдять, а найгірше її кривдив о-той богач-лихвар (вже помер), „што лем гварив: Бóга нé-є, то лем лентрика вшитко рóбит"...

Як переставало трохи ллити, ми зараз пустились у дальшу дорогу, одначе за хвилину розіллялось наново; тоді ми мусіли тікати до кооперативи, але замість до кооперативи зайшли до православного священника, що вранці правив Службу Божу. І так ми його особисто пізнали. Це старенький, 70-літній, немічний дідусь, в якому лиш „душка духу", чернець, колись перед війною „колежский секретар III-го чина"; служив у Передкавказзі та Закавказзі — де хочете, родом з вітебської ґубернії, отже білорусин, в часі війни вступив до манастиря, бо таке у нього „расположеніе духа", — тепер тільки тут тимчасом заступає о. Ковальського, що поїхав на Волинь зі своєю паніматкою. Жде на чехословацьку візу. Як тільки віза надійде, то зараз виїде до Чехословаччини, звідки сюди приїхав. Від 1. вересня має вчити „богочестія" в народній школі тут у Тиляві.

За хвилину причепилось до нас дві циганки, щоб нам ворожити, — ми їм тілько показали Яселку, яка сильно виллялa і готова їм шатра забрати.

Аж у Терстяній заспокоїли ми дещо спраґу і не вважаючи на дощ пустились у дальшу дорогу. Вернулися до Дуклі ввечір у зливний дощ серед блискавиць і громів. По дорозі здибали ми з кільканадцять лемків, що верталися колесами з Коросна, куди їздили на маніфестацію людовців.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Суспільне обезпечення в межах приватного права.

Наш Пенсійний Інститут Українських Приватних Службовиків у Львові заснували ми в 1914 році. Основниками його були: Т-во „Дністер", Земельний Банк Гіпотечний, „Народна Торговля", Краєвий Союз Кредитовий (Центральний Кооперативний Банк) і Краєвий Союз Ревізійний (Ревізійний Союз Українських Кооператив) та статут затвердило австрійське міністерство внутрішніх справ рескриптом з 12. грудня 1913 до ч. 39739.

Опісля в повоєнному часі, на основі польського закону з 10. червня 1921 (В. З. ч. 59, поз. 370), став цей наш Пенсійний Інститут Українських Приватних Службовиків у Львові **заступничим інститутом** для українських приватних службовиків на обезпечування **інвалідських рент** на випадок нездатности до праці та **старечих рент** (по 65 році життя).

Та недовго міг цей наш Інститут у повоєнному стані розвиватися, бо вже з 1927 роком приділено його агенди разом з маєтком до загального **Закладу обезпечень умових службовиків** у Львові, а з 1933 роком і цей заклад перейшов на **державний заклад суспільних обезпечень**, як фонд емеритальних обезпечень умових службовиків.

Наслідком регіональности, під яку нас підтягнено, перестали для нас обовязувати постанови нашого статуту пенсійного для приватних службовиків, зате почали до наших приватних емеритів прикладати постанови польських суспільних законів, що входять уже у **межі приватних прав**, значить тих прав, що набули собі приватні службовики своїми складками на обезпечення своїх рент на випадок нездатности до праці і на випадок старости.

Ось такими законами є розпорядок президента Р. П. з 24. листопада 1927 р. з силою закону і закон з 15. березня 1934 р. про обезпечення умових службовиків. Цими законами навіть допускається відбирання інвалідської ренти, як також старечої ренти у тих випадках, коли дотичні особи, що побирають ці ренти, ще заробляють і зі свого зарібку разом з рентою мають більше доходу, ніж підставова квота виміру дотичної ренти.

Прикладово представляється ця справа так, що приватний службовик, який діставав службової платні 600 зол. місячно та якому визначено засадничу висоту старечої ренти на 350 золотих місячно, а фактично признано ренту старечу у висоті 200 зол. місячно, — то коли він тепер заробляє собі ще місячно більше як 150 золотих, то цю надвишку понад 150 золотих місячного зарібку потручують від його старечої ренти і вона зовсім відпадає, коли він заробить собі своєю працею 350 золотих місячно. У висліді це значить, що наслідком його праці **відіймають йому набуте ним (його складками) право побору старечої ренти**. Те саме діється з інвалідською рентою.

Такого вкорочування добре набутих приватних прав не булоб, **якби приватне обезпечення**, пенсійно-самостійне, залишилося на своєму місці, а не йшло всуміш з суспільним обезпеченням, як це є при обезпеченнях на життя і ренти...

Соціяльна несправедливість є в тому, що тут **наче карають людину, яка працює**, — хоч вона має право спочивати. Людей праці у старшому віці годилось би нагороджувати а не вкорочувати в їх правах. А до того треба ще додати, що в даних обставинах, навіть квота 350 зол. місячно не вистачає для старшого голови родини і його подруги, щоб помогти дітям і внукам до їх виховання, вишколення та на прожиток їм самим...

Тому треба би роздумати, коли переступається межу приватних прав: кому це робиться, чи воно справедливе і чи воно є в інтересі **суспільної безпечности**...

З тих причин покликані законодатні чинники у нас повинні розглянути справу і остаточно вирішити, чи такі виняткові закони-розпорядки доцільні і оправдані, коли заклади суспільних обезпечень стають **установами, які відбирають придбані законно суспільні обезпечення**. Мабуть забагато є суспільної опіки чужим коштом, що не веде до здорового гаразду. І це переходить вже в напрямну польської соціяльної політики: рятувати недомагання недбалих коштом дорібку господарних, — так само, як при віддовженнях.

Д-р Кость Левицький.

Скасування 10 повітових роземних урядів.

Міністр хліборобства і внутрішніх справ скасував розпорядком з 13. ц. м. 10 повітових роземних урядів до маєткових справ посідачів сільських господарств. Розпорядок скасував м. ін. 4 повітові роземні уряди у Сх. Галичині, а саме: **в Городку, Яворові, Скалаті і Збаражі. Одночасно міністр поширив компетенцію повітового роземного уряду у Львові на простір городецького та яворівського повіту, компетенцію повітового роземного уряду в Тернополі на простір скалатського і збаражського повіту.** Якщо повітові роземні уряди, що є в ліквідації, не вирішать зголошених до них справ до 1. жовтня ц. р., обовязані передати їх повітовим роземним урядам у Львові і в Тернополі. Крім того обовязані передати всі акти і книги.

Заступна військова служба.

Від 20. ц. м. обовязує розпорядок міністра внутр. справ, виданий у порозумінні з мін.: військових справ, суспільної опіки і скарбу, у справі заступної військової служби. Розпорядок накладає на особи, які підлягають заступному військовому обовязкові, безплатне виконування праці для оборонних цілей держави і потреб збірних громад (волостей) або громад, що мають звязок з цією обороною. Цей обовязок безплатної праці можна виконати лише особисто і лише на візвання управ збірних громад. Вони визначують теж місце і речинець до безплатної праці. З тією метою управи громад повинні зладити до 1. лютого кожного року т. зв. листи праці осіб, які обовязані виконувати безплатно працю. Після їх зладження „листи праці" слід виложити на два тижні в управах громад, щоб їх могли переглянути зацікавлені особи. Управи збірних громад мають право звільнити від виконування безплатної праці в дотичному календарному році. **Звільнити можуть лише тоді, якщо покликана особа предложить свідоцтво повітового лікаря, що стан здоровля** виключає можливість виконування праці в дотичному календарному році. **Свідоцтво видає повітовий лікар безплатно.** Лікарського свідоцтва не треба, якщо недуга і каліцтво є очевидне та не викликує сумніву. Від виконання такої праці може теж звільнити староста **з огляду на публичний інтерес.** Зпоміж осіб, обнятих списами і втягнених до „листи праці", не підлягають обовязкові праці в дотичному календарному році і будуть від цієї праці звільнені особи, які: 1) перед бранкою скінчили щонайменше І. ступень державного виховання і по бранці брали далі активну участь у працях державного виховання; 2) перейшли вишкіл у протилетунській і протигазовій обороні найменше в часі 46 годин; 3) працюють науково для оборони держави та є спеціялістами в ділянці фабрикації спеціяльних приладів, що мають звязок з обороною держави, нпр. хеміки, які працюють над проблемами повітряної оборони в дослідних інститутах, лябораторіях; спеціялісти-оптики і т. д.; 4) вкінці можуть бути звільнені особи, яких необхідність звільнення ствердить староста.

На випадок неоправданої неприявности можна примусово спровадити до праці під ескортою. Тоді дотична особа покриває кошти примусового доставлення.

При визначуванні праці поодиноким особам слід узяти під увагу їх фізичні здатности та їх кваліфікації. Залежно від того можна наказати ставлення до праці з відповідним приладдям, якщо дотичні особи його мають.

Покликаний до служби має право до: а) помешкання — якщо виконує працю в такому віддаленні від хати, що не міг би її виконати, якби вертався на ніч до дому; б) безплатного переїзду, якщо віддалення від місця замешкання до місця праці перевищає 25 км.; в) прохарчування, якщо покликаний не має засобів на прожиток або покликали його нагло і не може віддалитися від місця праці з технічних причин. Замість прохарчування покликані можуть дістати відповідні грошеві квоти на осн. військових норм. Роботи, що їх слід виконати, устійнюють управи збірних громад, що повинні брати під увагу передовсім потреби військової влади. Роботи для військової влади організують і кермують команданти О. К. при допомозі комендантів військових відділів у місцевостях, де вони стоять.

УСТІЙНЕННЯ ВТРАТ РІЛЬНИХ ГОСПОДАРСТВ ВІД СТИХІЙНИХ НЕЩАСТЬ.

Міністерство скарбу повідомило обіжником з 24. липня ц. р. до ч. Д. З. 28289/3/37 усі скарбові палати, що **скарбові уряди повинні можливо негайно** по отриманні вістки у справі шкід і втрат від стихійного нещастя комісійно ствердити на місці фактичний стан та устійнити втрати, що їх має особа, яка старається про податкові полекші. Одначе практика скарбових урядів щодо речинця комісійного досліду цих втрат не однакова. Щоб ця практика була однакова, міністерство скарбу доручило кермуватися такими засадами щодо речинця комісійного досліду втрат рільних господарств від стихійних нещасть. У випадках наглих стихійних нещасть або таких, що швидко проминають нпр. буревію, граду, повені і т. д. втрати рільних господарств **слід негайно устійнити по нещастю, бо спізнений дослід не дозволить означити точно розміру шкід, що їх спричинило стихійне нещастя. Таксамо слід негайно комісійно прослідити місце у випадках, коли стихійне нещастя знищило до тла поля** (нпр. мороз) **і вони мають бути переорані або знову засіяні** беручи під увагу постанову § 122 уст. 2 розпорядку міністра скарбу з 31. березня ц. р.

Негайний комісійний дослід слід теж перевести по отриманні вістки про втрати в живому інвентарі від стихійного нещастя. Якщо йде про стихійні нещастя, що ділають поволи, тривають довший час, впливають на видатність управ землеплодів підчас росту (посуха, надмірні атмосферичні опади, збіжева ржа і т. п.) **комісійний дослід втрат повинен відбуватися в часі, коли втрати від стихійного нещастя можна вже остаточно і точно устійнити.** В цьому випадку оцінка втрат мусить спиратися на пробних омолотах, переслуханнях свідків і знавців та на правильно веденій книговости дотичного рільного господарства; якщо книг нема, на послідовно ведених записках, головно на збіжевих реєстрах.

Одночасно обіжником з 27. липня ц. р. до ч. Д. V. 27812/3/37 міністерство скарбу повідомило скарбові палати, що кошти комісій, що їх покликують управи збірних громад для оцінки шкід від стихійних нещасть на основі § 119 уст. 3 розпорядку міністра скарбу з 31. III. 1937 р. покриває державний скарб.

ЗАПЛАТА ВЕКСЛЕМ.

Присуд Найвищого Суду з 23. лютого 1937. до ч. справи II. С. 2647/36:

Вручення векселя за товар не є заплатою довгу. Вексель має уможливити скорішу заплату за товар.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Страйк під хмарами.

Досі ми чули про ріжні страйки: страйк гірників, трамваярів, фабричних робітників і т. д., але про такий страйк, який вибух був минулого року у Ню Йорку, ми не можемо собі уявити. Застрайкувала обслуга в нюйорських хмародерах: віндярі (ті, що обслуговують вінди) й палячі (ті, що працюють в центральних огрівальнях). Такий страйк можливий тільки в Америці. Подумаймо тільки: хмародер, що складається з яких 60—70 поверхів, ціле майже містечко — одного дня майже відтятий від світа! Кажемо „майже", бо крім вінд є ще в кожному хмародері сходи, але це не така легка справа вилізти сходами на 50-ий, чи 60-ий поверх. Автім майже кожний хмародер є так побудований, що останніх 6—10 поверхів вже не має сходів, і вся комунікація відбувається віндами. З хвилиною коли вінда не „функціонує" — вривається ввесь звязок зі світом: мешканці тих поверхів моглиб умерти з голоду, якщо пожежна сторожа не прийшлаб їм з поміччю. Додаймо, що в такім хмародері містяться тисячі бюр, які урядують у точно означених годинах, полагоджують пильні справи (нпр. — телеграфічне бюро) і т. д. І відразу все завмирає! Справді оригінальний страйк і важкий у наслідках.

Очевидці розказували цікаві сцени в звязку з тим страйком.

В одному 65-поверховому хмародері вибух страйк коло 11. години.

Мешканці, не прочуваючи нічого, стали напливати до голю. Раптом! Вінди не функціонують! Людей щораз більше. За хвилину цілий голь тріщить від людей, які зпершу приймають цей факт до відома доволі весело, але згодом їх лиця „простягаються" із неприємної турботи і журби. Вже нема де стояти. Люди зачинають „валити" на сходи. Сходи вузенькі, багато людей не змістять. Люди виходять на третій поверх, четвертий, пятий... Непривичним до ходу спливають краплі поту з лиця — треба роздягнутися з футра. На щастя, на долині є спеціяльні ґардероби, де за невеликою оплатою можна залишити футро. Облекшені йдуть дальше. Врешті той і тамтой пристає... Знемігся. Якомусь грубому паниськові робиться слабо. Тамтому знову холодно: річ у тому, що рівночасно застрайкували теж послугачі й на коридорах стало холодно. А це щойно 10-тий поверх, а той, чи тамтой добродій мешкає на сорокпятім...

Найгірше з бюрами. У згаданому хмародері містилося „телеґрафічне бюро" (слід згадати, що в Америці пошта й телеграф є приватними підприємствами). Згадане „телеграф. бюро" дістає сотні телеграм, які заразже мусить доручувати. Чиста траґедія! В данім випадку воно радить собі в цей спосіб, що створює собі якби штафетовий біг по сходах. Що пять поверхів стоїть хлопець, який одержує телеграму, заразже збігає з нею в долину, передає — й вертається на своє місце.

У згаданому страйку інтервенював сам бурмістр Ню Йорку. Страйкарі домагалися підвишки платень і всяких інших уліпшень і осягнули їх.

Історія кількох образів.

Образи, ті славні, що висять по музеях і є предметом опіки урядів та подиву міліонів, мають нераз таку саму історію, як деякі люди з бурхливим минулим. Неодин, що дивиться на них зазнає дивного почування — від захоплення до зависти. На них нападають рідше, як на банки або на приватні каси, а проте буває з ними і таке.. Один із знавців мистецтва нагадує з нагоди недавньої крадежі якогось цінного музейного образа кілька оригінальних випадків.

Сцена, від якої божеволіють.

У 1885. р. Ілля Репін намалював образ „Іван Грозний над трупом свого сина". На ньому бачимо, як жорстокий цар, що вбив свого сина у приступі божевілля, нараз у хвилині проблиску свідомости здає собі справу із свого злочину і починає з розпукою пригортати сина до себе. Образ мав у собі таку природну силу, що люди відвертали від нього очі з переляку. У Петербурзі заборонили посилати його на вистави до інших міст. Моделем Репіна для сина Грозного був письменник Гаршін. Коли він поглянув на готовий твір — на себе у подобі трупа, жах пройняв його і мариво вбитого царського сина переслідувало його. Кажуть, що одною з причин його божевілля та самогубства був саме Рєпіновий образ. Недовго після вистави образу один російський студент кинувся на нього з ножем і порізав його в кількох місцях. На суді він виправдувався, що він був непритомний, коли зробив це, бо таке враження залишила на ньому страшно змальована сцена.

Атентат на намальовану Венеру.

На кілька років перед великою війною, англійські суфражетки почали завзяту кампанію, щоб вибороти право голосування для жіноцтва. Уряд не хотів зголитися на це право відразу і між ним і суфражетками йшла боротьба, в якій суфражетки не церемонилися щодо вибору засобів; вони виконували акти насильства, якими хотіли звернути на себе увагу і примусити уряд почати з ними переговори. Один з таких актів виконала суфражетка Мері Річардсон на... образ, що висів у льондонській державній ґалерії. Образ був Веляскеза і звався „Венера із дзеркалом". За нього заплатив музей величезні гроші. Венера захоплювала глядачів своєю красою, наче жива. Суфражетка Річардсон причаїлася в ґалерії з сокирою і почала нею бити по тілі мальованої Венери. При поліційному допиті вона заявила: „Я хотіла знищити образ найкращої жінки старовини, щоб запротестувати проти уряду, який хоче знищити найкращий характер нашої сучасности — пані Пенкгерст" (провідниця суфражеток). Треба було багато заходів, щоб понищений образ сяк-так направити.

Сторож скаженіє на вид вази.

Дуже дивний був атентат у Льондоні 7. лютого 1845. р. Саме в тому часі відвідувачі Британського Музею подивляли т. зв. вазу князя Портлянда — чудовий твір старогрецького мистецтва, недавно відкритий. Ваза стояла за вітриною в окремій шафці в музею, перед якою зранку до ночі пересувалися цікаві. Коло неї стояв музейний сторож, теж задивлений у той дорогоцінний предмет, якого мав берегти. Він знав, кілько вона варта і дивився за тисячами гостей ріжного віку та всяких професій, що приходили сюди насолоджуватися видом такого твору. Що ділося в його душі — невідомо. Досить — одного дня він не витримав і кинув у вазу каменем. Вона розлетілася на дрібні кусні. Її склали наново, але давня її краса пропала. Тепер кожний, що бачить на ній риси, може пригадувати собі божевільний учинок нещасливого бідака.

Невідомий злодій пяти архитворів.

Назагал рідко хто нищить твори мистецтва без наміру використати їх. Зате крадежі таких творів трапляються нерідко. Одні крадуть їх таксамо як усе, що дорогоцінне і що можна продати, другі з великої пристрасти до мистецтва — з бажання мати твір при собі. У 1926. р. з Королівської Академії у Льондоні та ґалерії в Гільдгол украли пять цінних образів. Уся тайна поліція кинулася шукати за ними — надаремне. Одного дня до редакції одного денника прийшов брунатний пакет. У ньому були чотири вкрадені образи. Пятий пропав досі; ніхто не міг вивідати, хто вкрав і звернув чотири інші і що сталося з пятим. Не виключене, що він находиться у приватній збірці якогось американського міліонера. Американські міліонери нераз купують навіть крадені твори мистецтва. Перпонт Морґан купив раз річ украдену з катедри в Асколі і заплативши за неї добрі гроші, вернув її назад італійському урядові. Всі памятають крадіж із Лювру „Монни Лізи" і як вона щасливо вернулася на своє місце. Славні образи нелегко продавати, бо про них знає ввесь світ і знавці перевірюють дбайливо їх автентичність і походження

Дивовижні рекорди.

Рекорд у замітанні.

Людей опанувала сьогодні манія рекордів уже не тільки спортових, але якихнебудь, щоб тільки рекорд. Ці рекорди стають іноді такі дивовижні, що просто волосся стає дубом на голові, в горлі душить від сміху.

Рекорди йдуть за рекордами. Проф. Пікар піднісся на 15 км., зараз за кілька тижнів хтось там осягнув 18 км. Літаки осягають щораз більшу скорість, день за днем падуть нові рекорди.

Одначе є рекордисти, про яких мало хто чув і знає. Не славні вони, хоч їх рекордів ніхто не квестіонує.

Нпр., кому відоме імя Едни Асселін? Вона здобула на міжнароднім господарськім конкурсі титул чистця світа в... замітанні. Одні господині в цей спосіб замітають, що пересувають сміття з одного місця в друге. Інші замітають уважно, але зуживають на це забагато часу. Тих заміташів не можна поставити Едні Асселін, яка замітає коридор, довгий на 8 м. і широкий на 2 м. продовж [illegible] сек., не лишаючи ні одної порошинки.

Рекорд крикуна.

Другим мало відомим рекордистом є американець Джемс Аґард, власник найсильнішого голосу на світі. Крик цієї „людини-голосника" лунає у промірі 10 кільометрів! Так отже Джемс Аґард не відчуває потреби телефону. Коли хоче сказати щось другому мешканцеві — відчиняє вікно й кличе.. Аґард є феноменом і цікаві почути його голос прибувають з усіх сторін Злуч. Держав. Одному з репортерів, який запитав його, звідки він дістав такий голос, „голосник" заявив йому, що свій голос він завдячує своїй матері, яка від малої дитини позволяла йому кричати, скільки влізло. Треба додати, що по кількох хвилинах розмови репортер був зовсім оглушений.

Рекорд довготривалости гри у бріджа.

Рекорд довготривалости гри у бріджа побили два подружжя зі стейту Сінсіннаті в Америці, пп. Лінкіст і Лі. Гра розпочалася в 1924. р. Мала тривати доти, доки трьох партнерів не осягне мілюн пунктів. Четвертий грач, який не осягне міліона пунктів, мав „зафундувати" всім першорядний обід зі шампаном. Партія скінчилася в 1935. р. Найбільшу виграну осягнула пані Лінкіст, бо аж 1,006.718 пунктів! Гру перервав тільки один випадок. Джордж Лі, батько, помер при столі, а його місце заняв син.

Рекорд у засилюванні голки.

Кравець з Денвер, Айдубер, є мистцем у засилюванні голки. Крізь звичайну голку він потрапив пересилити аж 18 ниток.

Рекорд найдовшого ношення одягу має Давид Вальзі з місцевости Ґрінвіль. Від 32 літ він носив той сам плащ, одідичений врештою по батькові. Від 20 літ носив той сам капелюх і черевики. Крім того він має палицю, яка переходить з батька на сина від третього покоління.

Врешті мистцем в їдженні сирих яєць є пан Теодор Фрайгайт з міста Еврека в Америці. За одним махом він випе 60 сирих яєць! Не так рекорд, як знаменитий апетит!

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ОПРАВДАНА ГОДИНА.

Малий Петрусь приходить до кіна на пополудневу виставу.

— Чи учень не повинен тепер припадково бути у школі на годині? — питає Петруся касієрка, дивлячись на нього зпід ока.

— Усе в порядку, прошу пані, — каже Петрусь. Я маю оправдання. Моя сестра уродила дитину, тому я не міг піти до школи.

ВІДВАЖНІ МИСЛИВІ.

Голка і Шпилька блукають із рушницями по лісі. Раптом побачили під кущем зайця. Шпилька кашляє, одначе заяць спить, як убитий. Голка чіхається заклопотаний у голову і радить приятелеві:

— Знаєш що? Вистріль у повітря, тоді може пробудиться.

ТЕЛЯЧА ГОЛОВА.

— Кельнер, пізнаєте мене? Не призабули, що я завжди замовляв?

— Де там прошу пана, ви є той пан із начинною телячою головою.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

МЕДИЧНІ Й ФАРМАЦЕВТИЧНІ СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Виділ Т-ва „Медична Громада" подає до відома абсольвентів гімназії інформації про студії на медичному факультеті львівського університету та на фармацевтичному відділі цьогож факультету.

Медичні студії тривають XVI триместрів, фармацевтичні — 4 роки. На перший рік студій приймають тільки обмежену кількість студентів (нумерус клявзус). Ті, що стараються за прийняття, складають у квестурі університету (вул. Костюшка ч. 9) вступні оплати: маніпуляційну 10 зол. і за лікарські оглядини 4 зол. та дістають крім посвідки на вплачену квоту карту до лікарських оглядин, блянкет на подання за прийняття та індивідуальну карту. Після того піддаються лікарським оглядинам, що будуть відбуватися від 13—18. вересня включно — для кандидатів від год. 8—10 і 16.30—17.30 у клініці внутрішніх недуг при вул. Піярів ч. 4., для кандидаток від год. 8—9 і 16.30—17.30 у „Пшиходні Пшецівгрузьлічой" при вул. Піярів ч. 6, в азбучному порядку:

13. IX. (понеділок): А, Б, Ц, Д, Е, Ф, Ґ, Г.
14. IX. (вівторок): І, Й, К. Л, М. Н.
15. IX. (середа): О. П. КВ, Р, С.
16. IX. (четвер) Т, У, В., Ікс, Ипс, З, Ж

До лікарських оглядин треба предложити докладно виповнену карту, що її дають при вплаті вступних оплат.

Подання про прийняття треба вносити в днях від 14—18. вересня до деканату Лікарського Виділу (вул. Маршалківська ч. 1.). До подання долучити: 1) метрику, 2) свідоцтва з кляси VII. і VIII., 3) свідоцтво зрілости, 4) посвідку вплачених вступних оплат, 5) посвідку відбутих лікарських оглядин, 6) докладно виповнену індивідуальну карту, 7) якщо кандидат є у віці, який обовязує до військової служби: військові документи, 8) якщо кандидат не є цьогорічним абітурієнтом, то свідоцтво моральности, 9) опис життя, 10) якщо кандидат переноситься з іншої високої школи в Польщі: свідоцтво відходу. Всі документи, як залучники до подання про прийняття, мусять бути в оригіналах (або в дуплікатах, однозначних з оригіналами). Подань, до яких замість оригіналів будуть долучені відписи, деканат взагалі розглядати не буде.

В найближчих днях по 18. вересня, в речинці і порядку, що буде оповіщений на таблиці оголошень Лікарського Деканату, кандидати будуть мусіти піддатися вступному т. зв. кваліфікаційному іспитові, який має ствердити загальне приготування кандидатів до медичних студій. Оплата за кожний вступний іспит 10 зол.

Виділ Т-ва „Медична Громада" просить усіх кандидатів, що вноситимуть подання про прийняття на медицину і фармацію у львівському університеті, щоби зголошувались особисто або письменно в дижурного „Медичної Громади" в домівці Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26, II. пов. (II-а брама). Дижурний Т-ва урядуватиме в днях і в годинах, які подамо в габльотці Т-ва в університеті та в домівці Т-ва. Відповідь на письменні запити будемо полагоджувати відворотною поштою; на відповідь просимо долучити поштову марку. Маючи точну евіденцію кількости внесених подань, зможе Виділ Т-ва успішно інтервеніювати в університетської влади за прийняттям більшої скількости українців.

Виділ Т-ва „Медична Громада".

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

НОВИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ АМБАСАДОР У ТОКІО.

До Токіо прибув новий совітський амбасадор Слабудський, б. генеральний совітський консуль у Харбіні.

—o—

НОВИЙ КОМАНДАНТ ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬК У ШАНГАЮ.

Генерала Іванс Матеці б. команданта гарнізону на Формозі іменували командантом японських військ у Шангаю.

—o—

У КИТАЮ ГИНУТЬ БІЛІ.

Райтер повідомляє з Шангаю, що від вибуху стрілен у товаровім домі при вул. Нанкінській і Чекіян, у міжнародній концесії, згинуло 4 европейців. Між іншими ранений теж кореспондент „Ню-Йорк Таймс-а" — Білінгтем.

Катедра і „cathedraticum".

(З приводу відкопалин у Крилосі).

Трагікомічний був ювилей у 50-ліття вченого крилошанина львівської капітули о. Антона Петрушевича, що писав про княжі будівлі в Галичі. На чолі і в імени депутацій промовив до нього сеніор Ставропигії проф. Шараневич, котрий також писав про церкви і княжі тереми в Галичі. Промовляючи, сказав Шараневич, що ювилят у справі Крилоса і Галича помилявся. — „То ви, господине, не розумієтеся на справі" — перервав ювилят Петрушевич. І так з ювилейного привіту вийшла сварка, при чім оба спеціялісти наговорили собі багато простих, полемічних слів...

Правда в цій справі вийшла наверх аж тепер, по смерти обох учених, коли д-р Ярослав Пастернак відкопав при помочі митрополита основи Богородичної церкви-катедри в Галичі-Крилосі. Велика то річ, і не диво, що вона потрясла цілим нашим народом. Тепер вже Могильницький не писав би, що „яке дно було (Галича) — тяжко відгадати".

Та пішли тривожні писання в часописах, як законсервувати чи відбудувати ті дорогі нам мури, де крилися і криються гроби Ростиславичів і декого з Романовичів. Позволю собі подати і свою думку в цій справі.

Перша річ — зробити те, що роблять в решті Европи, як відкопають яку грецьку чи римську святиню або театр. При такій справі відразу вирівнюють по верху ті мури і цементують верх мальтою, що робиться дуже дешевим способом. Так забезпечуються мури перед розпадом, вітренням та евентуально злобною людською рукою. Потім, як є засоби, то на тій охороні ставляться мури — відбудова, або переводиться основна консервація фундаментів.

Вже тепер повстало питання, чи дасться відбудувати ця катедра. Митрополити і епископи мають канонічне право накладати на всі церкви вірних „cathedraticum" на будову своїх катедральних храмів. Таке було і з будовою церкви св. Юра у Львові. Наша митрополія, що має титул „галицької", може і повинна наложити на відбудову своєї пра-катедри, чи пак на трівалу охорону мурів і будову якогось музею-мавзолею таке „cathedra ticum", що повинні зробити також владики з Перемишля і Станиславова.

Звертаю ще увагу на дуже цікавий збіг часу при відкопанні основ тої катедри. Саме тепер минає 900 літ від вибудування катедри св. Софії в Києві і 750 літ від смерти Ярослава Осьмомисла, якого і гріб і ним збудовану ту святість-катедру відкопано. Треба, щоб усі наші установи відбули ці роковини відповідними імпрезами-концертами-академіями і дохід з них призначували на відбудову катедри. Але очевидно, головною і певною „форсою" стало би тут таки „cathedraticum".

О. Д-р Застирець.

Гріб Виговського у Скиті Манявськім.

З листів до Редакції.

Хвальна Редакціє!

Про гріб гетьмана Івана Виговського, що лежить похований у Скиті Манявськім, згадуємо звичайно з деякою непевністю. З таким самим ваганням згадує той гріб також одна українська газета, що піднесла на днях зовсім слушну потребу зберегти руїни Скиту Манявського від цілковитої заглади. Щоб розвіяти раз на все ті сумніви, дозвольте навести на сторінках Вашого почитного органу місце зі „Зводної літописи" о. А. Петрушевича, т. V., стор. 284, де читаємо дослівно:

„В городку **Руді** (коло Кохавини і Роздолу в Галичині) находился на болотах построенний замок, где пребивал козацкий гетман **Іван Виговский** і бил со своею женою погребен в **Скиті Манявском**, а не в сем городку Руді, як пишет Емеловский в своїх памятниках".

Годиться зазначити, що давня боярська родина Виговських жила в Галичині і здибаємо її на ріжних становищах світських і духовних за давньої Польщі.

Львів, 21. серпня 1937.

Проф. И. Пеленський.

Арештування серед людовців.

У Львові арештували на доручення влади відомого поль. адвоката, члена Воев. Комітету Стронніцтва Людового д-ра Табіша і м-ра Заленського.

У Ярославі арештували відомого діяча людовців д-ра Віктора Єллінського і цілу повітову управу Стронніцтва.

У Бурштині пов. Рогатин арештували 3 членів управи Стронніцтва Людового.

—o—

Червоні признаються до невдач.

Урядовий комунікат валенсійського уряду подає таке: На фронті Сантандеру національні війська по артилерійській підготові сильно натиснули на урядові становища і вспіли вдертися до місцевостей Селяя і Вілля Каріядо. На біскайськім фронті противник осягнув теж деякі успіхи в околиці місцевости де Труціос.

ЛЕТУНСЬКИЙ НАСТУП НА АСТУРІЮ.

Авас повідомляє, що національні літаки, які оперують на фронті Сантандер **бомбардували вчора місцевість Торалявею і Авенас де Іхуна. Страти величезні, цілий ряд домів опинився в руїнах.**

НОВИЙ ЧЕРВОНИЙ КОМАНДАНТ ПОЛУД. АРМІЇ.

З Валенсії повідомлюють, що полковника армії Фернанда Саравію іменували командантом полудневої армії. Він був міністром війни в уряді Хіраля, який створено після вибуху повстання у червні м. р.

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 3—10

— **Воєвода Білик у Перемишлі та Ярославі.** Дня 23. ц. м. львівський воєвода Білик перевів інспекцію староств у Перемишлі та Ярославі, при чому приймав делегації з найближчої околиці. В Ярославі перевів теж санітарну інспекцію.

— **Перед новим шкільним роком.** У звязку з недалеким речинцем нового шкільного року (3. вересня) кураторії доручили візитаторам перевести докладну люстрацію шкільних будинків і поміщень приватних вселюдних шкіл. Всі шкільні поміщення мусять мати відповідні санітарні уладження. В часі від 30. серпня до 2. вересня відбудуться у всіх приватних школах, що дістали концесію на ліцеї, вступні іспити до перших кляс новоотворених ліцеїв.

— **Чесне в ліцеях.** В новоутворених державних ліцеях устійнено висоту чесного. В ліцеях педагогічного типу чесне означено тільки на 30 зол. піврічно.

— **Нова регіональна імпреза.** У Вислі на Шлеську відбулася велика регіональна імпреза „Тиждень гір", на яку стягнули верховинців, польських і українських, почавши від джерел Висли до Черемошу, як каже офіціяльний комунікат. Отже в імпрезі виступили теж народні групи з поодиноких сторін Лемківщини, Бойківщини та Гуцульщини. Виловища обіймали покази народніх танців, обрядів і звичаїв, а також пісень та музики. Минулої неділі відбулася при великому здвизі людей та при участи президента Мосціцького дефіляда „регіональних груп", в якій ішли наші верховинці зпід Горлиць, Ясла, Ліська, Самбора, Турки та Стрия. Похід замикали гуцули зпід Косова, Космача і Жабя. В імпрезі не бракло теж

загонової шляхти, яку теж виставили на показ. Після закінчення „тижня гір" верховинці числом 600 осіб приоудуть до Кракова, опісля до Варшави, де 26. ц. м. виступлять у театрі, а 27. на військовому стадіоні або на випадок непогоди в салі кіна „Рома".

— **Новий людовий дім** будують в Будзанові теребовельського повіту. Справою кермує управа Т. Ш. Л.

— **Як їхати?** В Польщі обовязують тепер такі приписи щодо нормального колового руху: 1) Їхати завжди правою стороною. 2) Випереджувати їдучих у той самий бік тільки по лівій стороні. Робити це тільки тоді, коли ніхто не наїздить з противної сторони й коли нема перехрестя доріг. 3) Заки скрутиш в бік на іншу дорогу, мусиш оглянутися, чи хтось не випереджує тебе. Перед скрутом давай знак рукою, куди поїдеш. 4) Злази з воза тільки на правий бік. Якщо мусиш іти коло коней, то тільки з правого боку. 5) Поводити кіньми може тільки здоровий і свідомий. Не вільно бути при тім пяним, ані не вільно спати; не вільно кіньми повозити дітям. 6) Коли надїздить мотоцикль, або самохід, зїздити на право, а коли коні полохливі, треба піднести руку вгору, щоб самохід чи мотоцикль станув. 7) Спиняти віз можна тільки по правій стороні дороги, не на перехрестях. 8) Коні мусять бути заховстані підчас їзди. 9) Всім розпорядженням по дорогах треба повинуватися. 10) На лівій стороні воза має висіти табличка з адресою власника воза, потвердженою солтисом. 11) За невідповідну поведінку дітей на вулиці будуть відповідати батьки. 12) Не пускати на дорогу домових звірят, бо вони можуть спричинити нещастя.

— **Помер проф. Порембович.** У Львові помер вчні рано відомий польський учений і романіст, член Польської Академії Наук, лавреат літер. нагороди Львова і професор львівського університету.

— **Вишні удруге зацвили.** В Могильні у Позванщині зацвили в городі якогось Барановського другий раз вишні і покрилися буйним квітом.

— **Епільог одного спроневірення.** В Перемишлі відбувається судова роправа проти б. інспектора громадського самоврядування, Вінцента Загурського і двох солтисів, Пелчака та Головіта. Справа вяжеться зі самогубством директора повітової щадниці Корпака, який підчас люстрації каси щез із Перемишля і відобрав собі життя на цвинтарі в Кракові. На розправі відчитали лист Корпака, який запевняє, що касові браки повстали наслідком трагічних обставин.

— **Краєва хроніка.** Над Самбором перетягнула сильна буря, наслідком чого виступив із берегів потік Дубрівка, заливаючи кільканадцять подвір. — У млині Евгена Берначка в Ліську пов. Камінка Стр. вибухла в ночі пожежа і знищила галю машин на шкоду 10.000 зол. Вогонь повстав від іскри з мотору.

— **Хабарництво на залізниці.** У львівському окружному суді розпочався процес залізничого урядовця Ритвінського та начальника мулярського відділу Продеуса, яким закидають хабарництво. Вони брали від мулярів, занятих при залізничих будовах по 20 до 30 зол. місячно тільки за те, що давали їм роботу. Свідки зізнають в некористь обвинувачених.

— **Облава на вовки.** У звязку з язвою вовків на Поліссі, що в короткому часі пожерли четверо дітей, відбулася в днях 22. і 23. ц. м. облава, влаштована лунинецьким старостом на терені громади Лунинець. Участь в облаві взяло коло 500 наганячів і 70 стрільців. Першого дня облави впало сім вовків, другого дня дополудня два вовки.

— **З Польщі.** У фабриці капелюхів у Лодзі застрайкувало 500 робітників, домагаючись підвишки платні на 10 прц. — В часі бурі в несвіжському повіті згинуло від громів 13 осіб. — Ряшівський суд засудив на два роки вязниці коваля у Блажовій, Казимира Куца, що підробляв однозолотові монети, які пускала в обіг його шваґерка Трояновська.

— **Самохід під колесами льокомотиви.** Тяжаровий самохід фірми Цеслевіч із Загурова віз 19 робітників на фільварок Тшебам коло Станчово коло Познаня. Біля стації Вулька під Вжеснею дорога вела крізь залізничий шлях. Шофер, занятий розмовою, не бачив, що рампа замкнена і вдарив з цілою силою на неї, а розбивши рампу, вдарив на паровіз, який саме надїхав. Наслідки були страшні. Пять осіб згинуло, а девять тяжко потовклося, причому машина розбила самохід на кусники. Шофера, який врятувався, вискочивши завчасу, арештовано

— **Як випали світові жнива.** Міжнародній збіжевий інститут у Румунії оголосив звідомлення про збіжевий стан на міжнародньому ринку з кінцем липня ц. р. Інститут ствердив легку надпродукцію збіжжа й оцінив цьогорічну вивозову надвишку експортерських країв на 191 міліонів квінталів, коли загальне запотребування збіжжа на світі зводиться до 165 міліонів кв. Отже лишається збіжева надвишка у скількости 26 міліонів квинталів. Продукція збіжжа на північній півкулі з кінцем липня ц. р. була на 14 прц. більша ніж торік. Добре випали жнива в Румунії, Югославії, Болгарії, Греції, Італії, Естонії, Латвії та Вел. Британії. Середні жнива були в Польщі, Литві та Мадярщині, а лихі у Франції, Бельгії, Голяндії, Португалії, Німеччині, Австрії та Чехословаччині. Про жнива у Совітах нема повних даних.

— **Летунські катастрофи.** В часі нічних маневрів біля Сан Дієго (Каліфорнія) впав військовий гидропляи, причому із 8 членів залоги 6 осіб згинуло, а дві тяжко потовклися. — Комунікаційний літак між Буенос Айрес і Сантіяго розбився на скалі в провінції Сан Люїс, причому вся залога з пасажирами згинула.

— **Повінь у Баварії.** Наслідком довготривалих дощів настали в Баварії повені. Залізнича комунікація між Мінхеном і Пол. Тиролем і Форальбергом перервана.

— **Лікар про значіння віри.** Довголітній директор університетської клініки в Ерлянґен проф. д-р Мілер так висловився недавно про значіння живої віри та молитви: „Ми, лікарі, не можемо не признати, хочби й були прихильниками матеріялістичного світогляду або натуралістичної фільософії, якою могутньою силою є віра і молитва. На мою думку хорому діється велика кривда, коли він стрічається від лікаря з чимось, що може захитати його віру. Лікар мусить здавати собі справу з того, що ніяка фільософія, ніяка натуральна етика не може заступити гарту душі, який дає віра. Історія вчить, що колись звання лікаря і священника вязалися зі собою тісно. Зчасом ті функції розділилися, всеж таки не можемо зректися давати хорим цю найглибшу духову потіху". — Про службу сестер милосердя той сам лікар каже: „В багатьох випадках, коли ми, лікарі, не можемо вже нічого помогти, вони ще вміють хорих потішити, збудити терпеливість і надію, охоту до життя, а навіть готовість на радісну смерть. Християнство, яке так виразно як ніяка інша релігія наказує любов ближнього, отже й опіку над хорими, повірило опіку над хорими жінці. Вона з повним пожертвуванням віддалася службі терплячим, а це зобовязує нас, лікарів, ставитися до важкої та гарної праці сестер милосердя з найглибшим зрозумінням".

— **Ріжні вістки.** Як стверджує совітська преса, чотироміліонове місто Москва має всього 500 автаї ті заняті переважно державними установами. — На Середземному Морі біля Александрії перевернувся човен з 80 особами, з яких 50 втонуло. — В Будапешті арештували за волокитство старця, яким був 80-літній Раче, колишній адвокат і мадярський посол.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ДІВЧА З ПАРИЖА".

Американська фільма з паризькою співачкою; починається в Парижі такою сценою, якою кінчаться звичайно всі американські „геппі енд"-івки і звідсіля починається вже деяка ріжниця. Не шлюб, а втеча від нього, втеча з Парижа за океан „зайцем", без білету. Від першої хвилини видається, що все це ми вже бачили і воно справді так було, але тільки майже таксамо. Молода парижанка серед чотирьох американських „джезбандистів" мусить переживати небуденні ситуації, її товариші недолі мають безпосередній, трохи грубий, як на паризький смак, гумор, але їх дотепи свіжі, обличчя — гідні добрих циркових комиків. Перше місце між ними займає Джек Окі, якого знаємо вже з виду з інших фільм. Джін Реймонд колишній партнер Лілі Гарвей — приємний, солодкавий амант, як і треба в даному випадку. Вся фільма створена для Лілі Понс, дуже приємної появи парижанки, з дуже приємним і великим голосом. Вона співає, не коли захочеться фільмовому режисерові, але таки справді там, де це треба у звязку з акцією зручно обдуманою. Комічні сцени легко чергуються з оперовими, не томлять, — часом навіть жаль нам, що не можемо запамятати деяких добрих дотепів. (Коли один із джезбандистів накриває своєю ковдрою бездомну дівчину-співачку і вона здивована таким жестом, він скриває свій сентимент такою заявою: „Не люблю холодних жінок").

Фільма повинна подобатися як комедія і як зразок доброго співу.

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА

Величаве ювилейне свято в Доможирі. В Доможирі к. Львова відбулися недавно величаві ювилейні торжества з приводу 900-ліття проголошення Пресвятої Богородиці Царицею Руси-України. Дня 19. ц. м. величаву Службу Божу відправив о. М. Волковський зі Отрадча. Гарно співав церковний хор під проводом студ. філ. Дамяна Гандзія. Проповідав васпліянин о. Іриней Назарко зі Львова про опіку Божої Матері над українським народом. До Пресв. Тайн приступило багато вірних. По Службі Божій промовив до вірних о. декан О. Радзикевич з Вишенки, провівши чин посвяти Божій Матері. Гарна святочна академія відбулася ввечері. На програму склалися хорові продукції під проводом студ. Гандзія, декламації дітей місцевого дитячого садка, промова та інсценізація. Студ. Придаткевич добре виконав барітонові соля, а студ. Штаф тенорові. Промовець о. Назарко у своїй гарній промові звернув увагу на величезне значіння почитання Божої Матері для розвитку всієї української культури. У виконання цієї академії вклав багато праці студ. Клим Александрович. Це перше Марійське свято в [illegible]івському деканаті перейшло з повним успіхом. За уладження його належиться щира вдячність місцевому парохові о. О. Александровичеві. Слід згадати ще, що це свято попередили 3-денні реколекції для вірних під проводом о. Ір. Назарка ЧСВВ.

БЕРЕЖАНИ

Просвітна анкета. Важкі переживання Бережанщини, що осягнули свій вершок у травні та червні ц. р., причинились до того, що зорганізоване життя в повіті майже завмерло. Правда, прийшли вже зміни на провідних місцях, та душна атмосфера залишилася далі. Важко добитись дозволу на яку-небудь імпрезу, свобода рухів сильно обмежена. Щоб підтримати на дусі залякане громадянство та остерегти людей перед необразважними кроками, скликано повітову просвітну анкету, що відбулася 18. м. м. під проводом відпоручника Матірнього Товариства п. Петрика в приявності делегатів 30 і кількох читалень. Річевого і приступного реферату вислухали всі дуже уважно. Делегат ствердив, що не зважаючи на несприятливі умовини, просвітянська праця поглиблюється. Відтак по черзі обговорив він ролю, обовязки та відповідальність виділів читалень. Звернув теж увагу на виховання молоді, від якої залежить будучність нації; радив хоронити її від [illegible] ганих впливів та її енергію спрямовувати у напрямі позитивних діл. Не числити нам на кращі умовини, бо завтра вони можуть бути ще гірші і до них ми мусимо приготовитися. Більше добра для себе і нації принесемо єдністю і згодою, як коли будемо розсварюватись. У відповідь на усі перешкоди мусимо відповісти масовим приступленням у члени читалень, збільшуванням бібліотек та вивченням рідної історії. Не вільно нам забувати, що наше життя мусить розвиватись у рамках закону, щоб адміністраційні органи не мали причини втручуватись до нас та ліквідувати наші надбання. З голов усіх товариств радив промовець потворити Культурні Ради, що керували би збірним життям села. Другий з черги промовляв м-р Логуш, голова Філії „Просвіти". Він обговорив суттєві зміни, які зайшли в останньому році на терені повіту, важкі обставини, серед яких доводиться вести освітню працю та візвав проводи читалень успокоювати зорганізоване громадянство. Відтак вивязалася коротка дискусія, в якій забирали голос представники читалень та поодинокі громадяни. Анкета виказала нестійність слів бувшого старости, який називав читальні протидержавними огнищами. Згаданою анкетою провід Філії дав ще один доказ, що веде працю згідно зі статутом та законом.

САМБІРЩИНА

Село Новошиці пробудилось. Село Новошиці має мішане населення, одначе українці творять більшість. До недавна були вони незорганізовані. Щойно м. р. повстає тут читальня „Просвіти" та кружок „Р. Ш.", які гарно розвиваються. Цього року впр. велено з ініціятиви кружка „Р. Ш." дитячий садок; [illegible] неділі, 15. ц. м. читальня уладила величавий фестин, що може служити взірцем навіть для сусідніх сіл. Гарне враження викликали ритмічні вправи дівчат, малесеньких дітей, гімнастичні вправи хлопців та національні танки хлопчика з дівчинкою. В імпрезі взяла масову участь молодь із сусідніх сіл, для якої дбайливий комітет подбав про відповідні розваги й танки. Національні та стрілецькі пісні лунали аж до пізної ночі, [illegible] приневолив був численно зібрану публику розійтися. Чистий дохід (понад 200 зол.) призначено на культурно-освітні потреби села. Слід зазначити, що фестин цей був відповіддю на подібну імпрезу, [illegible] минулої неділі сусідами, які теж заактивізувалися в останніх часах при помочі місцевого дідича і [illegible] **який щойно м. р. прибув до села. Згаданий дідич** [illegible]

фундував у селі косцюлок, а всьонда не забуває на кожній проповіді додати, що „пшецеж Пан Буг ест єден і в церкві і в косьцеле і длятего русіні повінні ходзіць до косьцьола“. На щастя місцеві українці набрали вже стільки свідомости, що прегарно засовують собі справу, яку ціль має така пропаганда з „амбони“.

Дальша розбудова О. С. К. По кількох роках критичного положення самбірський Пов. Союз Кооператив під проводом теперішньої дирекції прийшов уже до рівноваги і є вже на шляху до найкращого розвитку. Крім централі в Самборі веде тепер П. С. К. складницю товарів у Ст. Самборі для кооператив Старосамбірщини і детайлічну крамницю шкіри й мануфактури в Самборі. Від 1. вересня ц. р. урухомлює П-С.К. складницю в Турці для кооператив Турчанщини. Піврічне замкнення за цей рік виказує поважну надвишку. Одначе найбільшою перепоною в дальшій розбудові була недостача відповідного приміщення для централі в Самборі. Тому не можна було досі поладнати жаслід збуту збіжа та яєць. Теперішня дирекція вже віддавна пошукувала відповідної реальности на своє приміщення. Перед кількома днями найшла таку реальність при вул. Перемиській і дирекція рішила її купити до спілки з о. Петиком із Вицкович. 20. ц. м. відбулася в цій справі анкета кооператив Самбірщини, на якій рішено зокрема приступити до купна половини згаданої реальности в тим, що коли Союз фінансово ще більше скріпиться, то відкупить від о. Петика і другу половину. Відповідну квоту погодилися кооперативи вложити до кінця ц. м., як доповнення своїх уділів до висоти декларованої квоти або титулом сплати старих боргів, або в формі позички. Анкета покінчилась кооперативним гимном і кооператори розходились у кріпкій вірі, що при помочі кооперацій дійдемо всі до кращої будучности.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

ТЕРНОПІЛЬ.

Вилучили Гаї з міста Тернополя. Заходами президента міста Тернополя посла Відацького, відомого з протиукраїнських виступів і вигуків на соймовій арені, ухвалено цього року закон про вилучення Гаїв з числом мешканців коло 3600, у великій більшости українців з міста Тернополя, про що свого часу була обширна інформаційна статтяв „Ділі“ посла д-ра Степана Барана. Меншу частину цього великого передмістя, що істнувало від часів оснування Тернополя, прилучено до збірної громади Лозова (село польське і значно віддалене від Гаїв), більшу — Гаї Великі — прилучено знову до збірної громади Березовиця Велика і створено при цьому в Гаїв Великих окрему адміністраційну громаду. Вилучення Гаїв мало чисто політичний підклад, а саме, щоб зменшити у місті число українців, зате збільшити число поляків прилученням до міста польських осель Загробеля і Новий Світ (кольонія на території села Біла), що вже й переведено адміністраційним розпорядком. Покищо в Гаях урядує делегат тернопільського магістрату, колишній комендант поліційної станиці Чарнецький, якому старосто доручило виготовити списки виборців для виборів до громадської ради в Гаях Великих, що малиб відбутися десь у половині вересня ц. р. Такі списки вже виготовлено й відіслано до провірки до старости, яке небавком розпише вибори. Громадська рада в Гаях Великих має складатися з 24 радних. З Гаїв Великих засідає у міській раді в Тернополі тамошній постійний мешканець кооператор Василь Онуферко, який буде примушений зрезигнувати з уваги на вилучення Гаїв Великих з міста Тернополя. Тоді на його місце увійде до міської ради колишній, близько сорокалітній її член о. крилошанин Володимир Громницький, так, що в раді буде й дальше українська трійця радних — о. Вол. Громницький, будівничий Андрій Фалендиш і промисловець та мисар Іван Майка.

Реорганізація фондації Константина князя Острожського в Тернополі. В Тернополі істнує гуманітарна фондація під повищим іменем, основана ще в 1593 р. для підмоги підупавших міщан греко-кат. віроісповідання. Отже це найстарша українська фондація в краю, в додатку і найбогатша, бо має в місті Тернополі 236 моргів поля. Таку саму фондацію утворив тоді князь Константин Острожський і для римо-католицьких міщан і так само її вивінував. Місцеві пароxи (польський та український) забрали з часом грунти для свого вжитку і фондація зовсім упала, до того польські пароxи випродали в цілости фондаційні грунти і тому сьогодні польської фондації нема зовсім. У 80-тих роках мин. століття тодішній комісар при старостві в Тернополі Глинецький (українець) винайшов старі акти, з яких виходило, що грунти, що їх уживав тодішній греко-кат. тернопільський парох о. Фортуна, належать не до парохів як їх дотація, але до окремої фондації князя Острожського. Справою занявся тодішній тернопільський бурмистр, свідомий і діяльний українець, адвокат д-р Володимир Лучаківський, і він саме виготовив статут, що його в 1884 р. затвердило галицьке намісництво; цьогож року фондацію уведено знову в життя. Управа фондації мала складатися з 10 членів греко-кат. віроісповідання, яких досмертно вибирали виборці до міської ради греко-кат. віроісповідання. Тому що парохи понад сотню літ безправно користувалися майном фондації, поміщено в статуті постанову, що кожночасний греко-кат. парох не може бути членом управи фондації, щоб колись не повторилося те саме з майном фондації, що вже було. Перед війною фондація удержувала захист для старців міщан і міщанок, якого тепер нема; в домівці фондації приміщений часово сирітський захист. Досмертне членство в управі мало дуже відємні наслідки, бо витворилася фамілійна господарка, проти якої вже від багатьох літ протестувала значна частина міщан. Вони то висилали часті депутації до старостеа й воєвідства і вносили ріжні письма й жалоби, домагаючись усунення дотеперішньої управи. Це й мало свій успіх і львівський воєвода Беліна-Пражмовський рішенням з 2. березня 1936 р. розвязав управу, до якої входило двох інтелігентів: проф. Іларій Брикович і Панько Чубатий — решта міщани, — та іменував тимчасову управу під проводом будівничого Андрія Фалендиша для переведення відповідної реорганізації й адміністрації майном фондації. З уваги на те, що повну санацію можна перевести тільки через зміну фондаційного статуту, тимчасова управа виготовила вже — не змінюючи в нічім цілий фондації — проєкт зміни статуту, який предложить фондаційній владі. Найважнішою зміною є те, що управа (10 членів і 10 заступників) має вибиратися на пять літ, а не досмертно, та що активне і пасивне виборче право мають виборці без ріжниці пола до міської ради в Тернополі греко-кат. віроісповідання, що скінчили 30 літ життя.

Зміни в дирекції Подільського Союзу Кооператив. Дирекція П. С. К. в Тернополі була довший час тереном міжпартійної боротьби і т. д. Заходами радикалів-соціялістів, членів Надзірної Ради П.С.К., усунено з Дирекції кооператора д-ра Нанчура, щоб зробити місце членові УСРП п. Іванні Блажкевичевій з Денисова. Останні Загальні Збори П.С.К. були ареною доволі згіршаючих подій. На днях відбулося засідання Надзірної Ради П.С.К., до якої входить 4 соціялістів-радикалів і 4 членів УНДО та один безпартійний, д-р Степан Чумак, що недавно виступив формально з УСРП. Соціялісти-радикали за всяку ціну хотіли задержати в Дирекції п. Іванну Блажкевичеву, а коли це їм не вдалося, зробили сецесію і тоді в присутності пятьох членів Надзірної Ради зліквідовано в Дирекції п. Іванну Блажкевичеву, не обсаджуючи покищо її місця до хвилини порозуміння у цій справі з центральними кооперативними установами у Львові.

ДРОГОБИЧЧИНА.

40-літн. ювилей чит. „Просвіти“ в Попелях. 1. серпня ц. р. святкувала чит. „Просвіти“ в Попелях 40-ліття свого істнування. Свято випало величаво, хоч падав дощ. Свято підготовано старанно. В год. 10 відслужив місцевий парох Службу Божу й виголосив відповідну проповідь. Опісля відправив панахиду на цвинтарі за померших членів-основників. З цвинтаря увесь зібраний нарід утворив похід, який при звуках орхестри в найкращому порядку перейшов селом і передефілював перед виділом читальні і делегатами, які уставилися перед читальняним домом, прикрашеним зеленню, килимами, прапорами, образами та портретами. На гарно прибраній трибуні серед площі уставився хор під управою п. Хомутника. Академію відкрив голова чит. п. Мих. Бойко відповідною промовою і повитав делегата філії у Дрогобичі посла А. Максимовича, почесного члена читальні п. Костя Мацюка і делегатів інших читалень. Підчас свята почав падати дощ. Хор відспівав Просвітянський Гимн. Підносять прапор, паде команда і всі стають на „позір“ — хвилина святочного настрою. Згодом коли дощ змагається публика переходить до просторої салі Нар. Дому де відбуваються інші точки програми. Делегат філії п. Максимович відчитує привітне письмо від Матірнього Товариства. Лунає оклик: **„Слава Просвіті!“** Відтак складають ріжні привіти від Філії у Дрогобичі і читалень та відчитують привіти надіслані читальнями й установами сусідніх сіл, які з причини слоти не могли вислати делегатів. Далі складали привіти від місцевих установ а саме: від Сокола, Кооперативи, Рідної Школи, Каси і Союзу Українок. П. К. Мацюк зложив привіт від усіх повітових установ Бусеччини. М-р М. Яремович відчитав реферат, в якому змалював діяльність читальні по нинішний день, стверджуючи, що найбільше заслуг і праці принесли для розвитку чит. бл. п. Яків Луців упр. школи та почавши від 1920 р. емер. упр. шк. Кость Мацюк, якому помагали його сини та М. Яремович, В. Рудик, П. Калужницький і цілий рік п-ство Криницькі, які тут мешкали. Перед війною заходами п. Луціва заложено Сокіл і Касу Райфайзена а в повоєнних часах заходами п. Мацюка зорганізували хор, та повстали: Кооп. „Народній Дім“, Кружок „Сільського Господаря“, Кружок „Рідної Школи“ і „Союз Українок“. Всі ці установи повстали в чит. „Просвіти“ і в тім її велика заслуга. Тепер село є одним із найкраще зорганізованих сіл Дрогобиччини. Та, на жаль у селі непорозуміння між селянами і священиком. Ці непорозуміння поглиблюються зі шкодою для села. Це повинні зрозуміти обі сторони і найти спільну мову. По рефераті відбулися продукції хору й декламації, а згодом промова п. К. Мацюка навіяна широю любовю і практичними порадами на будуче. Відспіванням нац. гимну закінчилася академія і всі перейшли на площу, де відбувалася дальша забава під звуки орхестри переплітана вправами Соколів і Соколиць та народніми танками.

К. М.

Листування Редакції.

ВП. В. Цалинюк, Нараїв: Присланє передали дотичному послові.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІТІВ:
- 25. VIII. Гейша.
- 26. VIII. Ой не ходи Грицю.

БРОШНІВ:
- 27. VIII. Жайворонок.
- 28. VIII. Хмара.
- 29. VIII. Гейша.
- 30. VIII. Подружий меч.
- 31. VIII. Ой не ходи Грицю.

ДОЛИНА:
- 1. IX. Хмара.
- 2. IX. Подружий меч.
- 3. IX. Маруся Богуславка.

ВИГОДА:
- 4. IX. Хмара.
- 5. IX. Жайворонок.
- 6. IX. Вій.
- 7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
- 8. IX. Хмара.
- 9. IX. Воскресення.
- 10. IX. Маруся Богуславка.

ЖУРАВНО:
- 11. IX. Ніч під Івана Купала.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

РОЖНІВ:
- 25. VIII. Шаріка.

ЗАБОЛОТІВ:
- 26. VIII. Шаріка.
- 27. VIII. Під курателею.
- 28. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
- 29. VIII. Ніч під Івана Купала.
- 30. VIII. Шалапут.
- 31. VIII. Довбуш.

З Заболотова їде театр до Гвіздця і Коломиї. В Коломиї виставить театр при нових декораціях і нових костюмах премієру драму на 4 дії Івана Зубенка п. н. **„Орленя“.**

Український Молодий Театр „Заграва“

КОСІВ:
- 25. VIII. Камо грядеши? I. частина.
- 26. VIII. Камо грядеши? II. частина.

КУТИ:
- 27. VIII. Голгота.
- 28. VIII. Камо грядеши? I. частина.
- 29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
- 30. VIII. Трафіка пані генералової.
- 31. VIII. Тарас Шевченко.
- 1. IX. Муравлі

КОСІВ:
- 2. IX. Тарас Шевченко.
- 3. IX. Муравлі.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Право молодости“ на осн. повісти Едни Фербер.
АТЛЯНТІК: „Тайний плян Р 8“.
ВАНДА: „Зацькована“, „Відень — місто мрій“.
ҐРАЖИНА: „Прокажена“.
ЕВРОПА: „Весна залюблених“.
КАСІНО: „Герої моря“.
КОПЕРНИК: „Північ вличе“, „Карієра пани Іванни“.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення“.
МЕТРО: „Роз-Марі“.
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Сузі“ музична комедія.
ПАЛЯС: „Дівча з Парижа“ (Лілі Понс).
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Мільйонерові примхи“.
СВІТ: „Буде краще“ з Тоньком і Щепком та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Королева Джунглі“ і ревія Рефрена.
ТОН: „Кохана родинонька“ з Фліпом і Флапом.
УТІХА: „На сторожі закону“ і ревія.
ХИМЕРА: „Баркароля“.

Ширіть наш часопис!

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 25. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 17.00 Концерт солістів, 19.00 Веч. гомін, 20.10 Квартет і дует акордеоністів, ВІЛГОРОД 18.0 Нар. музика, 20.00 Орх. концерт, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 14.20 Циг. музика, 18.00 Спів, 19.00 Сальон. музика, 19.30 Двофорт. музика, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 13.10 Орх. концерт, 15.15 Для дітей, 17.10 Спів, Тавше барит., 17.35 Форт. соната ас-дур Вебера, 22.20 Давні й нові пісні на хор, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Сучасна музика, спів, форт., 21.15 Концерт орх., хор, 22.30 Музика. КОШИЦІ 18.15 Спів. рейтталь Е. Франк-а, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Квартето Вагабондо" оп. Пієтрія, МІНХЕН 8.30, 9.00 Музика, 17.00, 18.00 Веселі мельодії, 20.10 Давні і нові марші, ПРАГА 14.00 „Літо" китиця німецьких пісень, 17.40 Дует Бартоша на скр. і форт., 19.20 Нар. пісні, 20.00 Концерт військ. орх., 21.00 Симфонія ч. 7. е-дур Брукнера, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Орх. концерт, 13.15, 19.00, 19.15, 19.30 спів, 16.10 Рецитації, 18.15 Гумор, 20.30, 21.00, 22.00 Концерт, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Танк. мельодії, 21.30, 22.00 Симф. Концерт.

Четвер, 26. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Скрипка, форт., 19.15 Концерт квартету, 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір ВІЛГОРОД 18.20 Пісні, 20.00 Оперові мельодії, 21.00 Сп. рецітал, 21.30 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Концерт оп. музики, 13.40 Скрипка, 18.15, 19.00 Концерт хору берл. консерваторії. 19.30 Нар. пісні, 22.05 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 16.05 Нар. пісні з усього світа, 17.25 форт., 17.40 Спів Я. Странська сопр., 19.25, 20.00 Фаєрабенд, вес. муз. авд. 20.25, 21.00 Нова віденська нар. музика, 21.20, 22.00 ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Концерт камер. хору, 18.20 Веселі сценки, 19.00 20.00 Вальси, марші, 21.15 Камер. концерт. КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика 21.00, 22.00, 23.00 „Сперду́ті нель Буіо" оп. Ст. Донавдіні, МІНХЕН 13.15 Популярна музика, 16.00 Пісні 16.20 Форт., 17.00, 18.00 Орх., Форт. дует, 21.00 Вок.-муз. концерт; ПРАГА 17.05 Концерт фільг., 19.10 Словацькі нар. пісні, 21.20 Форт. твори Сука, РАДІО ПАРІ 12.15 Сценка, 16.20 Рецитації, 16.45, 18.00 Театр Уяви, 19.00 Пісні 19.45 Вок. дуети, 20.30, 21.00 Камер. музика, РИМ 17.15 Танк. музика 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 25. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 І. Фрідман: Словенська рапсодія, гр. пл., 12.25 Орх. концерт, 13.55 Балетова музика з гр. пл., 14.45 „Придорожній камінь" опов. 14.55 Львівська біржа, 15.00 Славні солісти, з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Між польськими та французькими поезіями, нарис, 16.15 Другі Поліські Торги, тралом. в Пінська, 16.45 Відчит: Роман Сенгушко. 17.00 Концерт солістів, спів, форт., 17.50 Кавчук, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Орхестри те хори, гр. пл., 18.15 Зі світа байок Міні Мавс, гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Оперетові мельодії, спів: **Олександра Любич**, орх., форт.; у перерві: Куток гумору, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт орх. мандолиністів, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт у вик. Ярошевич-Гудзиньської, 21.45 „Будні пп. Ковальських" 22.00 Танк. музика у вик. малої орх., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, Танкова музика з гр. плит.

Четвер, 26. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Чайковський: Композиторові сильветки, гр. пл., 12.25 Концерт військ. орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Із французької оп. музики, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Серпень — гутірка для старших дітей, 16.15 Брамс: Соната ґ-дур оп. 78 на скр. і форт., 16.45 Відпочинкові табори для працюючих жінок, 17.00 Сто тактів музики, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Стародавній Львів, 18.15 Масканї: „Інтермецо" з „Вілїяма Ретліфа" „Гимн до сонця" з оп. „Іріс" гр. пл., 18.30 Загальна скринька: Листи та програми, 18.40 Програма на завтра. 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Спів про Босвію, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт легкої і танкової музики орх., трубка, пісеньки; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник, Хліборобські вістки, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Спів у супр. форт., 22.30 Обжинкові пісні на Шлеську, словно-муз. авд., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеороль. комунікат 23.00 Найкмиліші вакації, веселий фейл., 23.15 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 24. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00, Доляри американські 5,29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·02—291·30, Франки фр. 19·95—19·83, Франки швайцарські 121·93—121·10, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·80, Кор. дан. 118·19—117·35, Кор. норв. 133·03—132·01, Корони шв. 136·58—135·60, Ліри італ. 24·20—23·40, Марки фінлянд. 11·71—11·20, Марки нім. 135·00 — 130·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·05, Марки нім. срібні 146·00 141·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, пов. інв. 1 ем. 69·50, серія 83·00, 2 ем. 68·25, серія 82·00, 4 пр. дол. 39·50, 4 пр. конс. 58·25, 58·50.

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 104·00 Лільпоп 50·25, 50·50, Моджеїв 5·75, Островець 25·50, Стараховичі 31·25, 31·10, Габербуш 39·50.

Тенденція удержана.

Збіжжя.

Львів, дня 24. серпня 1937

Пшениця одностайна черв.	28·50—28.25
Пшениця збірна червона	28·25—28·50
Пшениця одностайна біла	29·50—29·75
Пшениця збірна біла	28·50—28·75
Жито шт. І.	22·75—23·00
Жито шт. ІІ.	22·50—22.75
Ячмінь бров.	22·00—24·00
Ячмінь одн.	20·00—21·00
Ячмінь паст.	18·25—18·50
Гречка	24·00—24·50
Ріпак озим.	58.50—59·00
Ріпак літний	53·50—54·00

Інші курси незмінені.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 23. серпня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. льоко вагон стація заладовання.

Пшениця одн.	28·00—29·00
Пшениця зб.	27·50—28·50
Жито зб.	21·25—22·25
Ячмінь пашн.	17·00—18·00
Ячмінь 640	18·00—19·00
Ячмінь 680	19·00—20·00
Овес легко задощ.	17·00—18·00
„ незадощ.	18·00—19·00
Кукурудза жовта	24·50—25·00
Кукурудза червона	25·50—26·00
Ріпак	59·00—60·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Насіння льону	17·00—18·00
Гречка	22·00—23·00

Пшениця подешевіла на 50 сотиків. Ціни інших продуктів незмінені. Тенденція слаба.

Звідомлення овочевого ринку.

Ціни гуртові за 1 кг. льоко Ринок.

Помідори	0·08—0·10
Яблока І.	0·18—0·27
Яблока ІІ.	0·12—0·15
Яблока ІІІ.	0·06—0·09
Грушки І.	0·20—0·35
Грушки ІІ.	0·12—0·18
Грушки ІІІ.	0·10—0·12
Сливки угорські дрібні	0·12—0·15
Сливки угорські грубі	0·20 - 0·28
Кавуни	0·35
Виноград угор	1·20—1·30
Горіхи	0·90—·—

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 24. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	14—15 сот
яйця	3·30 зол.

Тенденція на масло зпижкова, на молоко вдержана, на яйця слаба.

Подяка.

З нагоди 50-ліття мого священства і подружжя надіслало багато наших центральних і повітових установ, а також багато моїх приятелів і товаришів праці побажання. Не маючи змоги всім зокрема подякувати за їхні бажання, складаю Їм цією дорогою щиру подяку і пересилаю 10 зол. на Рідну Школу і 10 зол. на політичних вязнів.

Купновичі, 23. серпня 1937.

О. СТЕФАН ОНИШКЕВИЧ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.